

การถ่ายภาพเชิงศิลป์ เรื่อง “ระยະห่าง กิ่งกลาง วงกลม”
FINE ART PHOTOGRAPHY TITLED “SUNNIGHT AND MOONSHINE”

นายชินยา มัทสนากะ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการถ่ายภาพ ภาควิชานิเทศศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การถ่ายภาพเชิงศิลป์ เรื่อง “ระยະທ່າງ ກິ່ງກລາງ ວງຄລມ”

FINE ART PHOTOGRAPHY

“SUNNIGHT AND MOONSHINE”

นาย ชินยา มัทสนากะ

Mr. SHINYA MATSUNAGA

ภาควิชาศิลปะ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์
บัณฑิต สาขาวิชาการถ่ายภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์..... วันที่ 6 พฤษ 2560

(อาจารย์ พิชักษณ์ ทนันทชัยบุตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ)

ชื่อ

สาขา

ภาควิชา

คณะ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ปีการศึกษา

ภาพถ่ายเชิงศิลป์

เรื่อง “ระยะห่าง กึ่งกลาง วงกลม”

FINE ART PHOTOGRAPHY

“SUNNIGHT AND MOONSHINE”

นายชินยา มัทสนากะ

วิชาการถ่ายภาพ

นิเทศศิลป์

สถาปัตยกรรมศาสตร์

อ.พิทักษ์ หนั้นชัยบุตร

2559

บทคัดย่อ

ข้าพเจ้าบันทึกภาพความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากครอบครัวของข้าพเจ้าเอง โดยใช้การตั้งคำถามถึงความรู้สึกของข้าพเจ้าที่มีต่อ 3 บุคคล ซึ่งก็คือบิดา มารดา และพ่อบุญธรรม เพื่อที่จะทำความเข้าใจถึงความซับซ้อนของความสัมพันธ์นั้น ซึ่งภาพถ่ายที่แสดงให้เห็นถึงความจริง แต่ข้าพเจ้าเลือกที่จะนำชุดความจริงของภาพถ่ายมาจำลองโลกที่เกิดขึ้นผ่านทัศนคติของข้าพเจ้าที่มีต่อครอบครัว โดยแสดงให้เห็นร่องรอยที่ถูกฝังไว้ทำให้ภาพตกผลึกจนกลายเป็นตะกอนความทรงจำ

พระอาทิตย์กลางคืนและพระจันทร์กลางวันการเปรียบเทียบในเชิงอุปมานิทัศน์ (Allegory) ที่ข้าพเจ้าพูดถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นผ่านดาวเคราะห์ 3 ดวง ที่โคจรอยู่ท่ามกลางจักรวาล มิติที่ไร้กาลเวลา ความเยียบและความห่างไกล การหมุนรอบตัวเองของดาวเคราะห์แต่ละดวงที่ไม่เท่ากัน จึงเปรียบได้กับความสัมพันธ์ของเวลาในครอบครัวที่แตกต่างกัน จึงเกิดห้วงอารมณ์ความรู้สึกที่ข้าพเจ้าไม่สามารถบรรยายออกมาได้ทั้งหมด แต่ข้าพเจ้าสัมผัสได้ถึงความรู้สึกที่เหมือนกัน คือ ความห่างที่อัดแน่นไปด้วยมวลสารภายในชุดความคิดของข้าพเจ้าเอง เสมือนว่าข้าพเจ้าได้ท่องสำรวจอวกาศแห่งความสัมพันธ์อันซับซ้อนจนเกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะรับรู้ได้

การถ่ายทอดเรื่องราวของครอบครัวที่เต็มไปด้วยอารมณ์และความรู้สึกผ่านตัวแปลงออกมาเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าของภาพถ่าย ซึ่งผ่านมุมมองของข้าพเจ้าที่สร้างสรรค์และทดลองจากกระบวนการหลังภาพถ่ายที่แสดงให้เห็นถึงตะกอนความทรงจำของข้าพเจ้า โดยนำเสนอชุดภาพผ่านการจัดวางภาพถ่าย (Installation) เพื่อที่จะนำพาผู้ชมเข้าไปสู่โลกจำลองที่ข้าพเจ้าได้สร้างขึ้น และรับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึก ของข้าพเจ้าจากชุดความคิดที่แสดงผ่านกระบวนการต่างๆ ไปโดยอัตโนมัติ

กิตติกรรมประกาศ

ขอบคุณ

ที่ แรงแบบตาลใจทุกอย่าง

พ่อ แม่ และพ่อบุตรธรรม ผู้ที่เชื่อใจให้ลูกได้สร้างสรรค์ในสิ่งที่ลูกอยากทำ
อาจารย์เอิร์ธ อาจารย์ที่คอยให้คำปรึกษา คอยชี้แนะ และให้ความรู้ในช่วงชีวิตมหาลัย

เพ็ท ชิฟ เพื่อนสนิทที่คอยรับฟัง

เบนกิ เต้ เพื่อนกลุ่มแรก ที่จริงใจเสมอมา

แชมป์ พี่มุ(พี่ชายแชมป์) นายช่างใหญ่ และครอบครัว

ช่าง เจ ชามี่ เพชร ทอง เพรม เพื่อนใจ

เบนซ์ ออฟ การจัดไฟที่ดีมาก

ต่วน โม แบม ฮาดี สะ คอยละเมียดละไม ในการจัดการรูปภาพ

ยู โป๊ท สอง แคน พิ้ว นาย เบค เค เอส

ทุกคำปรึกษาและเพื่อน

ขอบคุณจากใจจริงๆ สำหรับทุกคนที่ชอบในงานของผม

ข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การตั้งคำถามถึงครอบครัวที่ยังคงวนเวียนและติดอยู่ในความทรงจำของตัวเองในวัยเด็ก ทั้งความสงสัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ยากเกินกว่าจะเข้าใจ งานชุดนี้จึงเป็นเหมือนกับการที่ผมได้ทบทวนทำความเข้าใจกับความรู้สึกของผมเอง การแผ่ความรู้สึกและอารมณ์เข้าไปอยู่ในภาพถ่ายที่เป็นเครื่องมือในการบอกเล่าเรื่องราวของครอบครัว การจำลองการโคจรของดาวเคราะห์ซึ่งแทนถึงพ่อแท้ แม่ และพ่อเลี้ยง โดยงานชุดนี้ถูกสร้างขึ้นโดยตัวของผมเอง ทั้งเทคนิค การจัดวางรูปแบบของการเรียงภาพ การทดลองทุกอย่างถูกเชื่อมโดยอารมณ์ความรู้สึกเพื่อสร้างบรรยากาศของงานชุดนี้ ให้ราวกับว่าผู้ชมได้เข้าไปอยู่ในความคิด มวลสารที่อัดแน่นอยู่ในผลงานชุดนี้

งานชุดนี้จึงเป็นการที่ผมได้ทบทวน และตั้งคำถามที่เกิดขึ้นจากความนึกคิดจากภายในของตัวเอง ซึ่งอัดแน่นด้วยความรู้สึกต่างๆผ่านการทดลองเทคนิคภาพ ที่เป็นตัวเร่งให้การทำงานของภาพมันสมบูรณ์ในแบบที่ผมได้ส่งผ่านไป

ชินยา มัทสุนากะ

ค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
คำนำ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
เพื่อศึกษากระบวนการ.....	2
แนวคิด.....	2
แนวทางในการสร้างสรรค์.....	2
ขอบเขตของโครงการ.....	2
2 การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล.....	3
ต้นแบบชีวิต.....	3
ต้นแบบชีวิตที่เกิดจากวัฒนธรรม.....	5
ต้นแบบชีวิตเกิดจากครอบครัว.....	7
ต้นแบบชีวิตเกิดจากตนเอง.....	7
แนวทางการทำงานของนิทรรศการ : ภาพ ความทรงจำ ความหมาย และการจ้องมอง	9
แนวทางการทำงานของ นที อุตฤทธิ.....	16
แนวทางการทำงานของ อาจารย์ประมวญ บุรุษพัฒน์.....	20
3 แนวความคิดและขั้นตอนการทำงาน.....	24
แนวความคิด.....	24
ขั้นตอนการทำงาน.....	26

	หน้า
4 ผลงานจริง.....	40
5 บทสรุป.....	78
สรุปผลจากการทำงาน.....	78
ปัญหาที่เกิดขึ้น.....	78
แนวทางการแก้ไขปัญหา.....	79
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	79
บรรณานุกรม.....	80
ประวัติผู้วิจัย.....	81

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	โปรเตอร์นิทรรศการ Image Memory Meaning.....	9
2	สุริยะ ฉายะเจ.....	11
3	Exhibition View ของสุริยะ ฉายะเจริญ.....	12
4	ภูริช ศรีสวาย.....	13
5	Exhibition View ของภูริช ศรีสวาย.....	15
6	นที อุตถฤทธิ (ศิลปินร่วมสมัย, จิตรกรรม)	16
7	IKEA Flower With Red Aloe, 2017.....	17
8	PROPRAGANDA PARAKEET.....	17
9	The Amusement of Dreams, Hope and Perfection,2011.....	18
10	The Classless Society, 2011.....	18
11	King of sparrow, 2011.....	19
12	อาจารย์ประมวญ บุรพัฒน์ ช่างภาพและอาจารย์ ผู้บุกเบิกภาพถ่ายเชิงแนวคิด.....	21
13	Eroded Memories.....	22
14	Destination: Still Unknown Exhibition.....	23
15	Original file.....	27
16	การลอกฟิล์มออกจากกระดาษโฟโต้.....	28
17	รายละเอียดของเทคนิคที่ทดลอง.....	28
18	การถ่ายภาพโดยนำเกลือโรยลงบนภาพ.....	29
19	รายละเอียดของเทคนิค.....	30
20	การนำภาพไปต้มน้ำ.....	30
21	รายละเอียดของเทคนิค.....	31
22	การระบายสีบนภาพถ่าย.....	32
23	รายละเอียดของเทคนิค.....	33
24	การระบายสีซ้ำๆบนภาพถ่าย.....	33
25	รายละเอียดของเทคนิค.....	34
26	การจัดวางรูปแบบโดยยึดแสงและแทนถึงพระอาทิตย์ที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ ในเซทภาพของแม่	35

27	การจัดวางรูปแบบโดยยึดแสงและแทนถึงพระจันทร์ที่ห่างไกลจากความสัมพันธ์ เซตภาพของพ่อ.....	36
28	การจัดวางรูปแบบโดยยึดแสงและแทนถึงโลกที่อยู่ระหว่างกลางความสัมพันธ์ เซตภาพของพ่อบุญธรรม.....	36
29	กรอบ lightbox ,เซตภาพของแม่.....	37
30	กรอบอะคริลิกใส ,เซตภาพของแม่.....	37
31	กรอบ Lightbox ,เซตภาพของแม่.....	37
32	กรอบอะคริลิก และไม่มีกรอบ ,เซตภาพของพ่อ.....	38
33	กรอบอะคริลิก และไม่มีกรอบ ,เซตภาพของพ่อ.....	38
34	กรอบอะคริลิก ,เซตภาพของพ่อ,เซตภาพของพ่อบุญธรรม.....	39
35	กรอบอะคริลิก และไม่มีกรอบ.....	39
36	กรอบอะคริลิก ,เซตภาพของพ่อบุญธรรม.....	39
37	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	40
38	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคเพ้นท์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	41
39	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	42
40	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคเพ้นท์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A5 14.8*21 ซม.....	43
41	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A5 14.8*21 ซม.....	44
42	ปรี้นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไพลีด ขนาด A0 84.1*118.9 ซม.....	45
43	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	46
44	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคเพ้นท์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	47
45	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A5 14.8*21 ซม.....	48

46	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A5 14.8*21 ซม.....	48
47	ปริ๊นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A3 29.7*42 ซม.	49
48	ปริ๊นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	50
49	ปริ๊นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	51
50	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	52
51	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	53
52	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	54
53	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม	55
54	ปริ๊นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	56
55	ปริ๊นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED สี ขนาด A1 59.4*84.1 ซม.....	57
56	ปริ๊นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	58
57	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	59
58	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	60
59	ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	61
60	ปริ๊นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	62
61	ปริ๊นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A6 10.5*14.8 ซม.....	63
62	ปริ๊นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A5 14.8*217 ซม.....	64

63	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	65
64	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	66
65	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	67
66	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	68
67	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	69
68	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A5 14.8*21 ซม.....	70
69	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A6 10.5*14.8 ซม.....	71
70	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A4 21*29.7 ซม.....	72
71	ปรี้นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A0 84.1*118.9 ซม.....	73
72	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A2 42*59.4 ซม.	74
73	ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A1 59.4*84.1 ซม.....	75
74	ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A4 21*29.7 ซม.	76
75	ปรี้นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A3 29.7*42 ซม.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

เมื่อนึกถึงตอนที่ผมยังวัยเด็ก ผมมักจะคิดอยู่เสมอว่าบ้าน มันคือโครงสร้างที่อบอุ่นมาก สำหรับตนเอง มันเป็นที่ที่ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา ถึงแม้ครอบครัวของผมจะไม่ค่อย มีเวลาอยู่กันก็ตามเพราะว่า พ่อเลี้ยงและแม่ของผมนั้นเป็นเจ้าของร้านธุรกิจส่วนตัว ซึ่งเปิดในช่วงเวลาตอนกลางคืนพอถึงช่วงเวลากลางวัน เราจึงมีเวลาที่อยู่ด้วยกันน้อยกว่า ความอบอุ่นของตัวโครงสร้างบ้านก็เริ่มไม่ทำงาน ช่วงเวลาตอนกลางคืนจึง เป็นเหมือนความคิดถึงและภวังค์ของความเหงาในวัยเด็กของตนเอง พ่อแท้ของผมเป็นคนญี่ปุ่นอาศัยและ ทำงานที่ประเทศญี่ปุ่น โอกาสที่จะได้พบเจอกันในรอบหนึ่งปีคือแค่สัปดาห์เดียวเท่านั้น ความคล้ายกันของ เวลาที่ต่างก็ทำหน้าที่และความรับผิดชอบเหมือนกัน จนทำให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่เราต้องเรียนรู้ สิ่งต่างๆด้วยตนเอง การมองหาอะไรทดแทนในช่วงเวลาที่หายไป ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อบอุ่นและต้องการ ครอบครัวของตนเองมากที่สุดในช่วงวัยเด็ก

ความสัมพันธ์ที่ถูกเว้นว่างไว้ ทำให้สิ่งที่มาทดแทนที่ซึ่งความอบอุ่นกลับกลายเป็นความห่าง ที่เรา ไม่สามารถกลับไปเติมเต็มความทรงจำของตนเองได้ ผมจึงต้องการตั้งคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง และถ่ายทอดออกมาเป็นการบันทึกผ่านมุมมองของตนเอง ซึ่งผมเลือกที่จะบันทึกเรื่องราวความรู้สึกที่ผมรู้สึก ต่อพ่อแท้ พ่อเลี้ยง และแม่ ผ่านช่องView Finder ของกล้องDSLR ที่ผมถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถบันทึกความ ทรงจำและเหตุการณ์ของคนในครอบครัว ของผมได้

เรื่องราวและความรู้สึกต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ความห่างที่เป็นเพียงคำพูดและความรู้สึกแต่กลับ รู้สึกถึงการทิ้งพื้นที่ว่างและระยะห่าง ที่เราเคยมีช่วงเวลาอบอุ่นเกี่ยวกับครอบครัวของ ตนเองการเปลี่ยนแปลง ความเข้าใจเมื่อเราโตขึ้นบรรลุนิติสถานะทางสังคม ผมกลับรู้สึกความห่าง ที่มีต่อพวกเขาและความห่างนี้แหละ ที่สามารถแทนความรู้สึกต่างๆของผมได้มากมายไม่ว่าจะเรื่องดี และเรื่องไม่ดี ทั้งความคิดถึง โหยหา อบอุ่น คาดหวัง รวมไปถึงความกลัว

เพื่อศึกษากระบวนการ

- สร้างผลงานภาพถ่ายเชิงศิลป์ โดยการใช้การแทนความหมายด้วยสถานที่ วัตถุ และ สิ่งต่างๆ จากความรู้สึกของตนเอง
- ศึกษาลัทธิ ประทับใจ Impressionism
- ศึกษากระบวนการ การทดลอง เพื่อทำความเข้าใจและสอดคล้องกับแนวคิด

แนวคิด

การทำความเข้าใจถึง “ความห่าง” ที่สะสมไว้จากอดีตถึงปัจจุบันความห่างจึงเป็นภาพสะท้อนของตนเอง ที่รู้สึกถึงคนในครอบครัว

แนวทางในการสร้างสรรค์

- ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพ่อแท้ พ่อบุญธรรม และแม่
- การมุ่งเน้นแค่เรื่องที่เรานำเสนอ
- เล่าความแตกต่างของแต่ละคน ซึ่งเรากลบรู้สึกคล้ายกัน
- การเล่าผ่านสถานที่ที่แตกต่าง

ขอบเขตของโครงการ

ชุดภาพถ่ายครอบครัวของข้าพเจ้า โดยมุ่งเน้นเทคนิค ผลจากการทดลอง และการจัดนิทรรศการ ภาพถ่าย ภาพถ่ายสีจำนวน 38 ภาพ ขนาด A0-A6 โดยแบ่งขนาดตามนี้
A0 ขนาด 118.9*84.1 ซม. จำนวน 2 ภาพ , A1 ขนาด 84.1*59.4 ซม. จำนวน 2 ภาพ , A2 ขนาด 59.4*42 ซม. จำนวน 5 ภาพ , A3 ขนาด 42*29.7 ซม. จำนวน 13 ภาพ , A4 ขนาด 29.7*21 ซม. จำนวน 17 ภาพ , A5 ขนาด 21*14.8 ซม. จำนวน 5 ภาพ , A6 ขนาด 14.8*10.5 ซม. จำนวน 4 ภาพ

บทที่ 2

การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล

ต้นแบบชีวิต

แบบการแสดงออกและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่คนเลียนแบบมาจากสิ่งต่างๆ ตั้งแต่วัยเด็กและติดตัวมาจนถึงผู้ใหญ่ นับว่ามีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของคนเป็นอย่างมาก การที่คนพบเห็นสิ่งใดแล้วจดจำมาเป็นแบบอย่างของการแสดงในลักษณะต่างๆ ทั้งทางารพูด การแสดง บทบาท การกระทำ นิสัยใจคอ แนวความคิดหรือพฤติกรรมใดก็ตามก็คือต้นแบบของชีวิต (life script) นั่นเอง ต้นแบบชีวิตก็เหมือนกับบทละครหรือบทหนังที่ผู้กำกับกำหนดให้ผู้แสดงต้องแสดงอย่างนั้นอย่างนี้ คนที่เขียนก็คือผู้กำกับหรือ ผู้ประพันธ์บท เมื่อการแสดงจบบทบาทของคนเหล่านั้นก็จบลงไป คนที่มีอิทธิพลต่อบทหนังบทละครมีเพียงคนเดียวคือผู้กำกับ

แต่ในชีวิตจริงมีคนหลายคนมีสิ่งต่างๆ หลายสิ่งและสภาพแวดล้อมหลายอย่างที่เป็นตัวกำหนดบทบาทชีวิตของแต่ละคน เมื่อคนมีบทบาทอย่างไรแล้วก็ต้องเป็นอย่างนั้นตลอดไปไม่เหมือนกับบทหนังบทละคร ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเนื้อเรื่องที่แสดง เมื่อการแสดงจบบทบาทก็จบลง แต่ชีวิตจริงจะต้องแสดงบทบาทเหล่านั้นไปตลอดชีวิต แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนเราจะเปลี่ยนแปลงบทบาทไม่ได้เลย แต่เปลี่ยนแปลงทำได้แต่ต้นแบบชีวิตเปลี่ยนไม่ได้ เพราะเป็นประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับชีวิตของแต่ละคน

ชีวิตของคนส่วนใหญ่จะต้องมีบทบาทหลายอย่างเหมือนกับนักแสดงละครที่ต้องขึ้นแสดงบนเวทีต่างๆ หลายแห่งและโดยมีผู้ดูหลายประเภท แต่ละเวทีก็ทำให้ต้องแสดงด้วยบทบาทที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและผู้ดู แต่ละบทบาทอาจเป็นผู้แพ้อ้าง ผู้ชนะบ้าง พระเอกบ้าง ตัวโกงบ้าง แล้วแต่บทบาทที่ถูกกำหนดให้แสดงอย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วเวทีการแสดงของแต่ละคนมีอยู่ 2 เวที คือ เวทีเป็นของตัวเองกับเวทีที่เป็นของสังคมหรือสาธารณะ

บทเวทีที่เป็นตัวเองนั้นจะเป็นบทบาทที่คนอื่นไม่เห็น ความคิดหรือการกระทำก็ตามจะเป็นของตัวเอง และตัวเองเท่านั้นที่รู้และจะต้องซักซ้อมบทบาทของตัวเองอยู่เสมอสำหรับเตรียมตัวที่จะออกแสดงในอนาคต การเตรียมตัวที่จะออกแสดงนั้นมักไม่พยายามพบปะกับคนอื่นแต่จะเริ่มซ้อมบทกับกำแพงบ้าง เพดานบ้าง

กระจกเงาบ้าง หรือกับสิ่งต่างๆ เท่าที่จะหาได้จะพยายามปกปิดไม่ให้คนอื่นรู้เพราะกำลังข้อมและคิดค้นว่า ควรจะแสดงบทบาทอย่างไร จะพยายามหาการแสดงที่ดีที่สุด แต่ก็ไม่รู้ว่าจะแสดงที่ดีที่สุดอย่างไร เพราะว่าเมื่อแสดงแล้ว ก็มีความต้องการให้คนอื่นชมเชย ความวิตกกังวลและอาการครุ่นคิดถึงวิธีที่จะนำมาใช้ล้วนเกิดจากอิทธิของการชักข้อมบทบาทบนเวทีที่เป็นของตัวเองทั้งสิ้น

ส่วนเวทีที่เป็นของสังคมหรือสาธารณะนั้นได้แก่ บทบาทการแสดงที่คนอื่นสามารถมองเห็นได้และมีหลักฐานระบุได้แน่นอน สถานที่ที่เป็นเวทีแสดงอาจเป็นที่บ้าน วัด โรงเรียน โรงงาน สำนักงานหรือในงานสังคมต่างๆ แต่ละเวทีที่แสดงก็มีบทบาทแตกต่างกัน บางเวทีแสดงได้ดีแต่บางเวทีแสดงได้ไม่ดี เวลาที่แสดงก็มากบ้างน้อยบ้าง แต่โดยทั่วไป แล้วเวทีที่แสดงนานที่สุดคือ ที่ทำงาน อย่างไรก็ตามทุกคนที่ขึ้นบนเวทีจะใช้พลังความรู้ความสามารถมากบ้างน้อยบ้าง บางคนหมดแรงคาเวที แต่บางคนเมื่อลงจากเวทีก็ยังคงกระปรีกระเปร่าลงมาอย่างแสดงเก่งในที่ทำงานมีความเข้มแข็งเด็ดขาด ทำทางทำมัดแมงติแต่เมื่อกลับบ้านจะกลายเป็นอีกคนหนึ่งที่มีแต่ความอ่อนแอ

ต้นแบบชีวิตนั้นเป็นเสมือนรายการหรือลำดับเรื่องของการแสดงบทบาทในชีวิตของแต่ละคน ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดลักษณะการกระทำ การพูดและพฤติกรรมต่างๆ แต่ละคนมีบทบาทของตัวเองว่าจะเป็นผู้จัดการ นักบริหาร นักการภารโรง หัวหน้างาน อธิบดี รัฐมนตรี นักร้องหรือดาราาก็แล้วแต่ ในแต่ละบทบาทการแสดงอาจแตกต่างกัน เช่น บทเดินเดินโลดโผน เศร้าซึม เปื่อหน้าย มีชีวิตชีวา หวาดเสียว ร่ายเรียบ หรือมีอุปสรรคต่างๆ นานาก็แล้วแต่บทที่กำหนดไว้

การวัดบทบาทที่แสดงว่าดีหรือไม่ดีจะวัดได้จากความสำเร็จหรือล้มเหลวของการกระทำโดยเฉพาะวัดได้จากงานอาชีพของแต่ละคน เช่นล้มเหลวยังไม่ ได้ต้องรอให้เวลาผ่านไปสักระยะหนึ่งจึงจะบอกได้ ประวัติศาสตร์เท่านั้นจะเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลว แต่ยางกรณีก็ประเมินผลได้ทันทีเมื่อการแสดงจบลง

ไม่เพียงแต่บุคคลเท่านั้นที่มีต้นแบบชีวิตแม้แต่องค์กร สถาบัน หน่วยงานต่างก็มีต้นแบบชีวิต องค์กรจะมีบทบาทอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้ก่อตั้งหรือเจ้าขององค์กรหรือผู้บริหารระดับสูง ประกอบกับ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ระเบียบแผน จาริตประเพณีและแนวความคิดทางการบริหารในองค์กรนั้นบางองค์กรมีต้นแบบชีวิตที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าความมั่นคง พัฒนาไปสู่ความล้มเหลวและล้มละลายในที่สุด อย่างไรก็ตามต้นแบบชีวิตของผู้บริหารเพียงไม่กี่คนในองค์กรนั้นเป็นตัวกำหนดบทบาทของสมาชิกในองค์กรที่สำคัญที่สุดมากกว่าผู้ปฏิบัติงานอื่นใด

คนบางคนไม่มีความแน่ใจว่าต้นแบบชีวิตของตนเป็นอย่างไรหรือไม่รู้ว่าถูกบังคับให้แสดงบทบาทอย่างไร โดยอย่างหนึ่งมาโดยตลอด บทบาทของแต่ละคนนั้นพัฒนามาจากอิทธิพลของต้นแบบชีวิตตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นมา เด็กกระทำการต่างๆ โดยเลียนแบบจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว พฤติกรรมต่างๆ ของสภาพแวดล้อมไม่ว่าจากคนหรือวัตถุจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากกว่าพฤติกรรมทางคำพูด เช่น เด็กที่ไม่ได้รับความรักจากพ่อแม่เมื่อโตขึ้นก็กลายเป็นคนไม่มีความรักต่อคนอื่น เพราะจิตสำนึกของเด็กจะจดจำพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่อตน จะมีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาโดยไม่รู้ตัวว่าจะมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับพ่อแม่เพราะการกระทำเช่นนั้นทำให้ตัวเองเป็นทุกข์ จึงเปลี่ยนพฤติกรรมในทางตรงข้าม

ต้นแบบชีวิตมีอิทธิพลทางจิตวิทยาต่อพฤติกรรมของคนหมายความว่าเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นอย่างฝังแน่นลึกซึ้งโดยไม่รู้ตัว จะกำหนดบทบาทชีวิตของคนตั้งแต่เริ่มต้นของบุคลิกภาพ การพูด การกระทำ ฉากประกอบ เนื้อเรื่อง สารและลำดับของการดำเนินเรื่องซึ่งถูกกำหนดให้เป็นไปตามเค้าโครงไปจนจบ ต้นแบบชีวิตทางจิตวิทยา (psychological script) เป็นตัวบ่งการว่าบุคคลนั้นจะดำเนินชีวิตในลักษณะใดและเป็นไปในทางใด เป็นตัวกำหนดทางเดินของพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องกระทำตามทั้งโดยรู้ตัวและโดยไม่รู้ตัว การกำหนดบทบาทที่ทั้งทำให้ชีวิตมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่าได้ทั้งนั้นและมีทั้งการทำลายหรือสร้างสรรค์ก็ได้ซึ่งทำให้คนดูตื่นเต้นหรือเบื่อหน่ายไปด้วยแล้วแต่บทบาท

ต้นแบบของชีวิตเกิดขึ้นด้วยอิทธิพล 3 อย่างคือ เกิดจากวัฒนธรรมของสังคม เกิดจากครอบครัวของแต่ละคนและเกิดจากส่วนตัว

ต้นแบบชีวิตที่เกิดจากวัฒนธรรม (Cultural Script)

ต้นแบบชีวิตทางวัฒนธรรมเกิดจากการยอมรับของสังคมแต่ละสังคม สังคมจะกำหนดรูปแบบทางวัฒนธรรมจากการยึดถือแนวปฏิบัติต่อกันจนกลายเป็นจารีตประเพณี เกิดขึ้นจากการยอมรับในสมมติฐานทั้งที่มองเห็นได้และมองไม่เห็นได้จนความเชื่อถือของคนในสังคม ลักษณะของต้นแบบชีวิตวัฒนธรรมประกอบด้วยสาระสำคัญ ลักษณะพิเศษ บทบาทที่แสดงออก ทิศทาง การแต่งตัว รูปแบบ ทศนคติ และปรากฏการณ์ที่มองเห็นได้ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นลักษณะของประเทศแต่ละประเทศ สาระสำคัญของวัฒนธรรมจะเห็นได้จากเนื้อหาของแนวปฏิบัติของสังคมหรือการแสดงตนในสังคมในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น ความปวดร้าว ความยากลำบาก การประหัตประหารกัน การต่อสู้กัน การสร้างอาณาจักร การเอาชนะกันด้วยสงคราม เป็นต้น ในแต่ละประเทศจะมีประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงรูปแบบและแนวความคิดพื้นฐานทางวัฒนธรรมของตัวเองสืบต่อกันมาอย่างประวัติศาสตร์ของชนชาติยิวจะเต็มไปด้วยการต่อสู้กับชาติอาหรับเพื่อแย่งดินแดนสำหรับก่อตั้งประเทศ

ชาติ อาณาจักรโรมันที่เต็มไปด้วยการด้วยการทำสงครามเพื่อให้กลายเป็นผู้ชนะของโลก หรือประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่ต่อสู้เพื่อรักษาความเป็นเอกราชไว้ เป็นต้น แต่ละประเทศอาจเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้ชนะสูงสุดหรือเคยเป็นผู้แพ้ที่ตกต่ำสุดก็ได้ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์ในประวัติศาสตร์

วัฒนธรรมของแต่ละชาติมีลักษณะอย่างไรย่อมต้องอาศัยประวัติศาสตร์ของชาตินั้นๆ และมักจะสืบต่อกันมา อย่างที่กล่าวว่าประวัติศาสตร์ย่อมเกิดขึ้นซ้ำรอยตัวเองก็เป็นความจริงจะแตกต่างกันก็เฉพาะเวลาและสถานที่เท่านั้น อย่างประวัติศาสตร์ของชนชาติอเมริกันมักจะเป็นเรื่องบุกเบิกเพื่อสร้างอาณาจักรใหม่หรือค้นหาแผ่นดินใหม่ เนื่องจากชนชาวอเมริกาอพยพจากยุโรปเพื่อหาแผ่นดินใหม่หรือเท่ากับต้องค้นหาเวทีแสดงใหม่ๆ โดยจะต้องเสี่ยงชีวิตต่อสู้กับความยากลำบาก ความไม่แน่นอนแม้แต่ในปัจจุบันคนอเมริกันก็ต้องการหาสิ่งใหม่ๆ หาแผ่นดินใหม่เช่นเดียวกับคนในประวัติศาสตร์ เวทีที่ใสสะอาดหาขึ้นมาใหม่แทนที่จะโลกใหม่แผ่นดินใหม่ เกาะหรือทะเลใหม่ๆ ก็กลายเป็นเรื่องพิภพ อวกาศ โลก พระจันทร์หรือดวงดาวใหม่ๆ วิธีการแทนที่จะเป็นการเดินทางด้วยเรือก็เปลี่ยนเป็นการค้นคว้าเพื่อหาวิทยาการก้าวหน้าสำหรับการใช้การเดินทางบุกเบิกโลกใหม่ที่อยู่ห่างออกไปในจักรวาล

เมื่อก้าวโดยสรุปชนชาวอเมริกันในปัจจุบันจะยังคงเป็นนักแสวงหาสิ่งใหม่ๆ เช่นเดียวกับบรรพบุรุษของเขาที่ใสสะอาดหาความเป็นอิสระภาพในโลกใหม่ ในประเทศอื่นก็เช่นเดียวกันแนวความคิดหรือรูปแบบการปฏิบัติในประวัติศาสตร์จะเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของวัฒนธรรมที่จะเป็นต้นแบบของพฤติกรรมของคนในชาตินั้น เด็กที่เกิดมาจะได้รับอิทธิพลจากทางวัฒนธรรม ซึ่งทำให้พฤติกรรมของคนในต่างสังคมกันมีความแตกต่างกัน ต้นแบบชีวิตทางวัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของคนซึ่งส่วนใหญ่แตกต่างกันโดยมีเหตุผลและไม่มีเหตุผล จะเห็นได้ว่าในแต่ละสังคมจะกำหนดบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกัน โดยทั่วไปในเกือบทุกสังคมจะกำหนดวัฒนธรรมให้ผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตามหรือผู้ชายจะต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนอกบ้าน โดยให้ผู้หญิงเป็นผู้ดูแลบ้าน แต่วัฒนธรรมของสังคมบางแห่งกำหนดให้ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญกว่าผู้ชาย เช่นชนเผ่าในเกาะนิวกินี ผู้ชายต้องดูแลบ้านเลี้ยงลูก เป็นต้น

วัฒนธรรมของแต่ละประเทศกำหนดบทบาทของเพศหญิงและชายเหมือนกัน แต่ในบางประเทศกำหนดไว้แตกต่างกัน ทำให้มีผลต่องานอาชีพของทั้งสองเพศ การแสดงออกในแง่วัฒนธรรมระหว่างคนเอเชียก็แตกต่างไปจากคนยุโรป ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมต่างๆ โดยเฉพาะลักษณะท่าทาง กริยา มารยาทและการกระทำ

ในทุกสังคมจะมีลักษณะของวัฒนธรรมย่อยเกิดขึ้นเสมอที่ขัดแย้งกัน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มคนรวย กลุ่มคนจน พวกเสรีนิยมกับพวกอนุรักษนิยม พวกหัวก้าวหน้ากับพวกเต่าล้านปี พวกมีการศึกษากับพวกไร้การศึกษา

หรือกลุ่มคนที่พูดภาษาอังกฤษกับกลุ่มคนที่พูดภาษาสเปน เป็นต้น วัฒนธรรมย่อยเหล่านี้ล้วนกระทบต่อวัฒนธรรมของสังคม และทำให้แต่ละคนมีความแตกต่างกันได้ทั้งสิ้น

ต้นแบบชีวิตเกิดจากครอบครัว

ต้นแบบชีวิตที่เกิดจากครอบครัวจะมีลักษณะของการต่อเนื่องหรือสืบต่อกันมา เช่นเดียวกับต้นแบบชีวิตที่เกิดจากวัฒนธรรม คือเป็นแนวปฏิบัติเหมือนเป็นจารีตประเพณีที่แต่ละครอบครัวยึดถือสืบต่อกันมา ตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้แก่ งานอาชีพ การเป็นนักการเมือง ความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ความร่ำรวยของตระกูล การเป็นวีรบุรุษและการมีชื่อเสียงในทางใดทางหนึ่ง เป็นต้น

คำสั่งสอนที่แสดงลักษณะของต้นแบบชีวิตที่เกิดจากครอบครัวมักจะเป็น ปรัชญา หรือ แนวคิดที่ครอบครัวยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ

การที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งครอบครัวกระทำตนนอกเหนือไปจากแนวปฏิบัติของครอบครัวหรือไม่ เป็นไปตามความหวังที่ครอบครัวได้ตั้งเอาไว้จะถูกตราหน้าว่าพวกนอกคอกหรือเป็นแกะดำและถือว่าการกระทำที่น่าละอายไม่รักษาชื่อเสียงของตระกูล เช่น การสั่งสอนของครอบครัวว่าลูกชายต้องเป็นทหาร ลูกผู้หญิง ต้องเป็นพยาบาล อาชีพเดินกินรำกินเป็นอาชีพที่ไม่ดี ลูกชายคนโตจะต้องรับมรดก เป็นต้น การที่ต้นแบบชีวิตจากครอบครัวหายไปหรือเปลี่ยนไปถือว่าการสูญเสียอย่างหนึ่งของครอบครัวซึ่งในปัจจุบันนี้เป็นเรื่องยากที่จะรักษาประเพณีที่เป็นต้นแบบชีวิตของครอบครัวให้ดำรงอยู่ได้เพราะสภาพทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญทำให้ต้นแบบชีวิตที่เกิดจากครอบครัวอ่อนแอลง

ต้นแบบชีวิตเกิดจากตนเอง (Individual Script)

ในส่วนตัวของเราเองนั้นต้นแบบชีวิตจะเป็นอย่างไรนั้นมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ เราเป็นใคร เรากำลังทำอะไรอยู่และคนอื่นที่อยู่รอบตัวเรานั้นเป็นใคร ปัญหาที่ว่าตัวเองเป็นใคร ปัญหาที่ว่าตัวเองเป็นอะไรนั้น ได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับตัวเองอยู่ 2 แนวความคิดด้วยกัน คือ แนวความคิดแรกพิจารณาในแง่ของตัวเองและแนวความคิดที่สองพิจารณา ในแง่ของความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

ในแง่ของตัวเองเป็นอะไรก็ตามแนวความคิดแรกนั้นถือว่าตัวเองมีส่วนประกอบด้วยกัน 3 ส่วน คือส่วนที่เป็นวัตถุ (material self) ส่วนที่เป็นสังคม (Social self) และส่วนที่เป็นจิตใต้ (spirit self) ในแง่

ของวัตถุ นั่นคือว่าตัวเราประกอบด้วยวัตถุต่างๆ ให้เป็นรูปร่างขึ้นมา แนวความคิดนี้จะวัดด้วยวัตถุที่อยู่รอบๆ ตัวเรา เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ทรัพย์สินต่างๆที่เราเป็นเจ้าของ ซึ่งนำไปสู่ความคิดของวัตถุนิยม เราจะมองคนด้วยหน้าตา ลักษณะท่าทาง ความสำคัญ ความสูงเด่นหรือต่ำต้อยด้วยวัตถุที่เราเห็น

ส่วนที่เป็นสังคมาหมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีกับคนอื่น บทบาทความรู้สึก ชื่อเสียงและพฤติกรรมต่างๆที่คนอื่นมองดูเรา ดังนั้นคุณสมบัติในการเข้ากับคนอื่น การปรับตัว ความรู้ ความสามารถของเรา ก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมา ดังนั้น คนที่จะทำตัวโดยยึดถือหลักที่ว่า ต้องให้คนอื่นนิยมชมชอบเราเห็นว่าเราเป็นคนดี มีชื่อเสียง เป็นคนร่ำรวยเป็นคนน่านับถือ ซึ่งเท่ากับทำตัวเพื่อคนอื่น

ส่วนที่ถือว่าเราเป็นจิตใจหรือวิญญาณได้แก่ ส่วนที่เป็นความคิด อารมณ์ความรู้สึกของเรานั้นเอง ความต้องการ ความทะเยอทะยาน ความรัก ความร่าเริง ความโกรธ ความเครียด เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากจิตใจของเราเองทั้งสิ้น

การมองตัวเองในแง่ความสัมพันธ์กับคนอื่นนั้น พิจารณาในแง่พฤติกรรม และการจุดใจที่เกิดขึ้นในขณะที่ยังไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นแนวคิดที่เรียกว่า หน้าต่างของโจฮารี (Johari's window) ซึ่งแบ่งตัวเองประกอบด้วยส่วนต่างๆ 4 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นส่วนที่เปิดเผย (open self) ได้แก่ส่วนที่เราเองและคนอื่นรู้จัก เป็นส่วนที่เป็นพฤติกรรมเปิดเผย เช่นความรู้สึก ทักษะคติ ความคิด การจุดใจ เช่น ชื่อ อายุ เพศ การนับถือ ศาสนา ความเชื่อ ความคิดทางการเมือง และข้อมูลอื่นๆเกี่ยวกับตัวเอง ส่วนที่จะเปิดเผยนี้จะมีมากมีน้อยแตกต่างกันในแต่ละบุคคล สถานการณ์และเวลา ส่วนที่สองเรียกว่า ส่วนที่มองไม่เห็น (blind self) เป็นส่วนที่คนอื่นรู้แต่เราเองไม่รู้ เช่น พฤติกรรมบางอย่าง ปฏิกริยาที่มีต่อสภาพแวดล้อมบางอย่าง และความกดดันที่เก็บไว้ เป็นต้น ส่วนที่สาม ได้แก่ ส่วนที่ซ่อนเร้น (hidden self) คือส่วนที่ตัวเราเองรู้แต่คนอื่นไม่รู้ ซึ่งเป็นความลับที่เก็บไว้คนเดียว เช่น ปัญหาครอบครัว อุปสรรคชีวิต ฐานะการเงิน และเป้าหมายของชีวิต ส่วนที่สี่คือส่วนที่ไม่รู้ (unknow self) เป็นส่วนที่ตัวเองไม่รู้และคนอื่นไม่รู้ ส่วนนี้มีลักษณะพิเศษ จะได้รับรู้ในสถานการณ์บางอย่างเท่านั้น เช่น สภาพทางจิตที่มีการสูญเสียมาก หรือการสะกดจิต เป็นต้น

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่ว่าคนอื่นเขากำลังทำอะไรอยู่ เด็กจะสังเกตบทบาทและพฤติกรรมจากคนที่ใกล้ชิดตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนหรือญาติ ประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับจากบุคคลเหล่านี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สะสมเข้ามาเป็นต้นแบบชีวิต

แนวทางการทำงานของนิทรรศการ : ภาพ ความทรงจำ ความหมาย และการจ้องมอง Image Memory Meaning

(บทความนี้เป็นเอกสารประกอบนิทรรศการ image memory meaning โดยสุริยะ ฉายะเจริญและภุริช ศรีสว ณ หลังแรกบาร์ พระนคร กรุงเทพฯ นิทรรศการตั้งแต่ 5-31 กรกฎาคม 2557)

ภาพที่ 1 โปสเตอร์นิทรรศการ Image Memory Meaning

ในนิทรรศการ image memory meaning เป็นความขัดแย้งที่ไม่ลงตัวการเรียกร่องเอกภาพของสิ่งที่เกิดขึ้นจึงเป็นไปได้ยาก เพราะการเรียกร่องสัมพันธ์ภาพในสิ่งที่ไม่สัมพันธ์ภาพก็ย่อมเป็นการหลอกตัวเอง ภาพ ความทรงจำ และความหมายจึงไม่เพียงเติมไปด้วยความหลากหลายเท่านั้น หากแต่ยังคงความขัดแย้งที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งดังกล่าวนั้นย่อมเป็นเรื่องของปัจเจกชนมากกว่าความเป็นมหาชน การจ้องดูเป็นเรื่องสิทธิในการที่จะสามารถจ้องดู มนุษย์เราไม่ควรให้การจ้องดูเป็นการบังคับให้ดู เพราะเมื่อใดก็ตามที่ภาพ ความทรงจำ และความหมายของมหาชนเกิดขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน นั้นย่อมเท่ากับว่าความเป็นปัจเจกก็จะสูญสลายหายไปพร้อมกับการสถาปนาของอำนาจที่เหนือกว่าสถานะของความเป็นปัจเจกชน (Individualist)

ภาพ

มนุษย์ถือกำเนิดเกิดมาพร้อมกับพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อสื่อสารข้อความบางอย่างให้กับสิ่งอื่นๆ โดยเฉพาะการส่งสารให้กับมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นการสื่อสารที่มีมาตั้งแต่อดีตก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคดิจิทัล (Digital Period) จึงมีความสำคัญทุกยุคสมัยเช่นเดียวกัน ในขณะที่ทักษะของการสื่อสารตั้งแต่อดีตก็มีวิวัฒนาการที่แตกต่างกันบ้างตามบริบทของยุคสมัย ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับพัฒนาทางด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับความเป็นมาของมนุษยชาติ

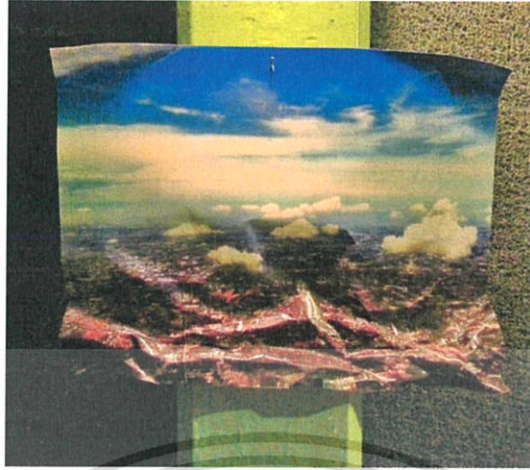
การสื่อสารด้วยภาพ (Visual Communication) ถือเป็นการสื่อสารที่อาศัยรหัส (Code) อันเกิดจากกระบวนการเห็นและถอดความหมายไปสู่ความเข้าใจในสาร (message) ที่ผู้สร้างสารต้องการจะบอกเล่า การเล่าเรื่องด้วยภาพจึงอาศัยดวงตาเป็นสะพานที่เชื่อมต่อระหว่างสิ่งที่ปรากฏภายนอกสู่กระบวนการถอดความหมาย จนนำไปสู่การเข้าใจความหมายของภาพเสมือน (Icon) ภาพดัชนี (Index) หรือภาพสัญลักษณ์ (Symbol) เพราะฉะนั้นการเห็นจึงเป็นกระบวนการรับรู้ความหมายของสารได้อย่างดีที่สุด หรือถ้าจะกล่าวได้ว่าใน สัมผัสทั้ง 5 (การเห็น, การได้ยินเสียง, การได้กลิ่น, การได้รสอาหาร, การได้สัมผัสทางกาย) ของมนุษย์นั้น การมองเห็นเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์เชื่อว่าโลกใบนี้มีอยู่จริง

ความสำคัญของการเห็นจึงเป็นหนทางที่เพิ่มพูนประสบการณ์ให้เราได้ความรู้มากขึ้น ในขณะที่หากจะยกระดับการเห็นไปสู่การดูก็จะยิ่งทำให้การใช้ตาในการจ้องมองมีประสิทธิภาพมากกว่าการมองเห็น แต่เป็นการมองดู, จ้องดู หรือจ้องมองเพื่อค้นหาสารัตถะที่ซุกซ่อนอยู่ภายในสิ่งที่จ้องมอง การจ้องมองจึงไม่ได้นำไปสู่การผ่านพ้น แต่กลับเป็นการสร้างความทรงจำจากสิ่งที่ปรากฏทั้งรูปธรรมและนามธรรม

ความทรงจำ

ความทรงจำที่เกิดจากการจ้องมองไม่ได้เกิดด้วยความบังเอิญ แต่เป็นความตั้งใจของผู้จ้องมองว่ามีความต้องการที่จะบันทึกภาพที่เห็นให้อยู่ในคลังภาพทรงจำ (memory) ที่ทรงประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งภาพความทรงจำที่อยู่ในสมองของมนุษย์กลายเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์มากเสียยิ่งกว่าภาพที่ถูกบันทึกด้วยฟิล์มหรือเทคโนโลยีดิจิทัล เพราะภาพที่ถูกบันทึกด้วยกล้องเป็นเพียงสภาพการณ์ชั่วขณะที่ผู้จ้องมองได้กระทำการยับยั้งปรากฏการณ์ที่ผ่านพ้นเท่านั้น ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นจึงเป็นภาพเสมือนที่มีทั้งความเป็นจริงและความไม่จริง หากแต่ก็อยู่บนพื้นฐานของการมีอยู่จริงของโลกวัตถุ

ในขณะที่คลังภาพที่ถูกบันทึกลงในสมองกลับเต็มไปด้วยการบิดเบือน ตัดทอน และเสริมแต่งโดยการปรุงแต่งทางจิตที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน สิ่งดังกล่าวทำให้ภาพที่ปรากฏอยู่ในความทรงจำไม่ใช่ภาพเสมือนจริง แต่บิดเบือนตามความต้องการของผู้บันทึกโดยมีเวลาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาพที่อยู่ในใจชัดเจน พร่าเลือน บิดเบือนหรือเสริมแต่งมากน้อยเพียงใดตามแต่ผู้บันทึกปรารถนา

ภาพที่ 2 สุริยะ ฉายะเจ

ความหมาย

และเมื่อภาพที่กลายเป็นความทรงจำได้สร้างชุดความหมายขึ้นจากการประชุมกันของแต่ละสัญลักษณ์ (Sign) ความหมายที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้ที่ถอดรหัสความหมายนั้น ซึ่งไม่เพียงเป็นความหมายในขั้นต้น แต่พัฒนาไปสู่ความหมายเชิงวัฒนธรรมที่เรียกว่า “มายาคติ” (Myth) และมายาคตินั้นเองคือสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์เราสามารถสื่อสารในระดับความหมายที่ลึกซึ้งกว่าความหมายในขั้นต้น

ดังนั้นความหมายเชิงมายาคติที่ปรากฏขึ้นนั้นจึงเป็นเสมือนสิ่งที่ถูกปรุงแต่งและทำให้เกิดการเชื่อมโยงไปสู่ความหมายที่นอกเหนือจากตัววัตถุ ซึ่งก็จะทำให้เกิดการตีความหมายที่แต่ละคนล้วนต้องมีทักษะและประสบการณ์ในการในการถอดความที่สอดคล้องกับสารนั้น และที่สำคัญความหมายในเชิงมายาคติเองนั้นก็ยังมีปัจจัยทางวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปสู่การสื่อสารได้ชัดเจน

นิทรรศการ

ภาพถ่ายที่ปรากฏในนิทรรศการ image memory meaning จึงไม่ใช่ภาพถ่ายที่แสดงให้เห็นหรือสัมผัสกับความงามที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ แต่เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงสภาวะบางอย่างที่ถ่ายทอดจากกระบวนการคิดของผู้สร้างสรรค์มากกว่าจะแสดงถึงทักษะในทางศิลปะ ผู้สร้างสรรค์จึงมีอาจจะมุ่งหมายให้เกิดความเข้าใจในสาระขั้นต้นของภาพที่เห็น แต่ต้องการนำเสนอภาพที่มีความหมาย

โดยนัยทั้งนี้ความหมายหรือเนื้อหาของผลงานแต่ละชุดไม่ได้พยายามที่จะแสดงท่าทีที่จะยึดเยียดความเข้าใจของผู้ดูมากไปกว่าการตัดสินใจของผู้ดูเองว่าเห็นหรือสัมผัสความหมายอะไรบ้างจากสิ่งที่ปรากฏขึ้นตรงหน้า

ผู้ดูมีส่วนสำคัญในการตีความผลงานที่เห็นมากเท่ากับการที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการให้ผู้ดูเห็นอะไร ทั้งนี้ก็มีอาการันต์ได้ว่าผู้สร้างและผู้ดูจะสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ภายในภาพที่ปรากฏหรือไม่ แต่สิ่งที่สำคัญคือผู้สร้างสรรค์เองก็มีอาจจะบีบบังคับให้ผู้ดูรู้สึกถูกทำให้เชื่อในสิ่งที่เห็น เพราะผู้ดูเองก็มีประสบการณ์ที่แตกต่างกันแต่ละบุคคล และความต่างต่างนั้นเองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การถอดความหมายเชิงมายาคติในผลงานมีความแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้ดูจึงมีสิทธิ์ที่จะสร้างความทรงจำชุดใหม่ที่เกิดขึ้นจากการจ้องมองผลงานในชุดดังกล่าวนี้ได้อย่างแน่นอน

โดยแนวความคิด

สุริยะ ฉายะเจริญ มีทัศนคติดังนี้

ภาพที่ 3 Exhibition View ของสุริยะ ฉายะเจริญ

“ภาพ” (image) ที่มนุษย์เห็นไม่เพียงเป็นสิ่งที่เพิ่มพูนการประสบพบเจอกันของประสบการณ์ของแต่ละปัจเจกบุคคล แต่ยังให้ความหมายในเชิงการระลึกถึงบางสิ่งบางอย่างที่อาจจะเรียกว่า “ความทรงจำ” (memory)

- สุริยะ ฉายะเจริญ -

เมื่อภาพถ่าย (photography) มีหน้าที่หนึ่งคือการสร้าง “ภาพแห่งความทรงจำ” (Images of Memories) ขึ้นมา ด้านหนึ่งก็เป็นการสถาปนาความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นจากผู้หนึ่งผู้ใด นั้นย่อมหมายความว่าภาพถ่ายมีส่วนสำคัญในการสร้างภาพความทรงจำใหม่ (Creating new memories) ที่หาใช่ความจริงไม่ กระบวนการถ่ายภาพจึงไม่เพียงสร้างสิ่งที่ไม่เป็นจริง (ทั้งหมด) เท่านั้น หากยังบิดเบือนความจริง (ทั้งหมด) ให้อยู่ในรูปของความเหมือนไม่ต่างจากโลกในจินตนิยาย

เพราะฉะนั้นแล้วภาพ (image) ความทรงจำ (memory) และความหมาย (meaning) จึงเป็นเพียงการประจักษ์กันของ “สิ่ง” () ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสถาปนาโลกใหม่ภายใต้ร่มเงาของภาพมายาที่ดูประหนึ่งว่าเป็นโลกของความเป็นจริง ซึ่งปรากฏได้เพียงจินตนาการที่ถูกทำให้เชื่อว่ามีความเป็นจริงปรากฏอยู่

ในขณะที่ ภูริช ศรีสวาย มีทัศนคติดังนี้

ภาพที่ 4 ภูริช ศรีสวาย

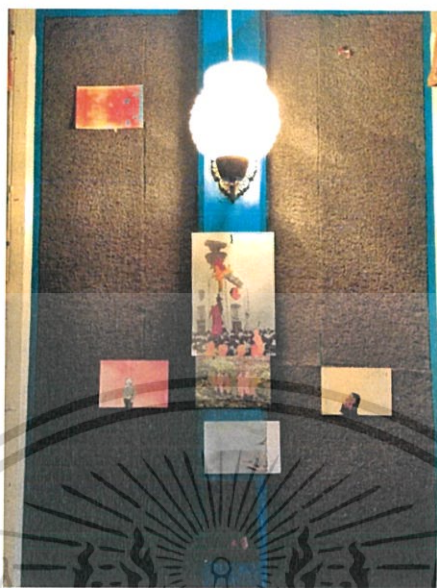
เรื่องราวในประวัติศาสตร์มีส่วนช่วยในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาประวัติศาสตร์ศิลปะก็เช่นกันมีส่วนช่วยให้เราเข้าใจศิลปะในสมัยปัจจุบันมากขึ้น ยิ่งประเภทของงานศิลปะที่มีรากฐานแข็งแรงอย่างงานจิตรกรรมที่มีประวัติและเรื่องราวต่างๆมากมายรวมทั้งการเปลี่ยนผ่าน การข้ามผ่าน การเป็นเครื่องมือ ทั้งร่วมกันและไม่ร่วมกันกับภาพถ่าย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ถูกลดขึ้นเพื่อผลิตภาพ ทำให้ข้าพเจ้าอยากทำความเข้าใจกับคำว่า ภาพ

ข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งที่เราเห็นในปัจจุบันเป็น "ยุคของการซ้อนทับ การบิดเบือนหรือการแยกกัน ของภาพ ที่นำไปสู่การเข้าถึงความจริง" เราควรจะพิจารณาต่อการรับรู้ภาพหรือสิ่งต่างๆ หรือเพิ่มการทำความ เข้าใจใน สิ่งต่างๆ

ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของภาวะที่อ้างขึ้น ในเมื่อการเข้าถึงความจริงเท่านั้นเป็นไปได้ลำบาก เพราะ แต่ละความจริงนั้นมีเหตุผลในการรองรับที่ต่างกัน จึงเป็นการยากต่อการเข้าถึงความจริง จึงอยากที่จะทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาสมดุลในการใช้ชีวิตระหว่างเหตุผลกับอารมณ์ผ่านการทำงานศิลปะ 2 มิติ (จิตรกรรมและภาพถ่าย)

ผลงานที่จัดแสดงในนิทรรศการ image memory meaning นี้ ติดตั้งตามลักษณะบริบทของพื้นที่ ร้านอาหารหลังแรกบาร์ (Hlung Raak Bar Restaurant Gallery) ซึ่งไม่เพียงมีข้อจำกัดในด้านพื้นที่ใช้สอย เท่านั้น แต่ยังมีข้อจำกัดทางด้านความหมายของพื้นที่ที่มีได้เน้นเรื่องการจ้องมอง แต่เน้นไปที่การลิ้มรส ต้มกิน และการสนทนา ดังนั้นข้อท้าทายของผู้สร้างสรรค์คือต้องแสดงให้เห็นถึงการจัดการกับพื้นที่ที่จัดแสดงให้แนบเนียนมากกว่าความแปลกแยก

เพราะฉะนั้น แม้ว่าการติดตั้งผลงานในชุดดังกล่าวนี้จะเพียงผลงาน 2 มิติเท่านั้น หากแต่ต้องแข่งขันกับบริบทอันหลากหลายของพื้นที่จัดแสดงมากเท่ากับภารกิจที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหา สภาพพื้นที่อื่น เต็มไปด้วยโต๊ะ เก้าอี้ กระจก หน้าต่าง หิ้ง อาหาร กลิ่น หรือแม้กระทั่งผู้คน que เข้ามาร่วมในพื้นที่ดังกล่าว จึงเป็นเสมือนโจทย์และคำตอบอันสำคัญที่ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้เต็มไปด้วยความขัดแย้ง (Paradox) ที่ไม่จำเป็นต้องประนีประนอมให้เกิดความลงตัว ซึ่งความไม่เข้าร่องเข้ารอยกันกลับกลายเป็นผลพวงของการไม่จำกัดผลงานให้อยู่ในพื้นที่อื่นเป็นที่เป็นทาง แต่เป็นพื้นที่ทางเลือก (Alternative Space) ที่ไม่สามารถให้ความสำคัญกับการจ้องดูมากเท่ากับการมองเห็น

ภาพที่ 5 Exhibition View ของภริส ศรีสอย

บทสรุป

ในบทความนิทรรศการนี้ที่ข้าพเจ้าได้นำมาเป็นข้อมูลนี้ เพราะว่าข้าพเจ้าสนใจในเรื่องเนื้อหา และเทคนิคการนำเสนอของงาน การที่วาดด้วยเรื่องพื้นที่ที่จำกัดของสถานที่ และการตั้งคำถามของศิลปินโดยการพูดถึงการกระบวนทำงานของกล้อง ซึ่งสัมพันธ์กับร่างกายของมนุษย์ โดยนิทรรศการจึงเกิดการร้องเรียกร้องหรือชวนในสนใจ ทั้งในการตั้งคำถามที่ทั้งความขัดแย้ง การปล่อยให้คนดู หรือผู้ชม ได้ตีความและตั้งคำถามไปพร้อมๆกับการทำงานของตัวภาพถ่ายเอง

แนวทางการทำงานของ นที อุตฤทธิ (Natee Utarit)

1970 เกิดในกรุงเทพ, ประเทศไทย

“ความงามของ Painting ไม่ว่าจะงานผมมันจะมีเนื้อหาที่มันซับซ้อนรุนแรงอะไรอย่างไร ยิ่งไงก็ตามมันก็ไม่เคยที่จะปราศจากสุนทรียภาพ หรือความงาม อย่างน้อยความงามมันเป็นตัวล่ออย่างหนึ่งที่ทำให้คนเราสามารถเข้าใจสิ่งที่อยู่เบื้องหลังภาพเขียน”

นที ศิลปินร่วมสมัยชาวไทย ที่ทำงานลักษณะ Conceptual Painting งานหลายๆ งานของ นที เช่น IKEA Flower With Red Aloe, Samlee and Jog, PROPAGANDA PARAKEET และ The Amusement of Dreams, Hope and Perfectioning ข้าพเจ้าสังเกตได้ว่า นที นั้นไม่ได้วาดสิ่งของที่อยู่ตรงหน้าหรือรายละเอียดเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการยังทบทวนและตระหนักถึงในโลกแห่งจินตนาการของเขา การย้อนเข้าไปถึงความทรงจำในวัยเด็กในชุดผลงานที่ชื่อว่า Illustration of the crisis ซึ่งได้ทอดถอดความหลงใหลในภาษาภาพแบบจารีตดั้งเดิมของจิตรกรรม รวมไปถึงการตั้งคำถามต่อการเปลี่ยนแปลงท่ามกลางวิกฤตต่างๆ ที่รายล้อมอยู่รอบตัว ผ่านรูปสัญลักษณ์ที่ประกอบด้วยภาพหุ่นนิ่งที่เป็นสิ่งของจำลองพลาสติก ภายใต้จินตนาการบรรยากาศในโลกเสมือนจริง แสดงให้เห็นถึงการพยายามทำความเข้าใจถึงความชอบที่เต็มไปด้วยการจำลองความเสมือนจริง ความสงสัยที่ต้องการหาคำตอบจากความจริงนำไปสู่คำถามจนเกิดผลงานและตัวตนของเขา ขึ้นมาในแต่ละชุดผลงานของเขา

ภาพที่ 6 นที อุตฤทธิ (ศิลปินร่วมสมัย, จิตรกรรม)

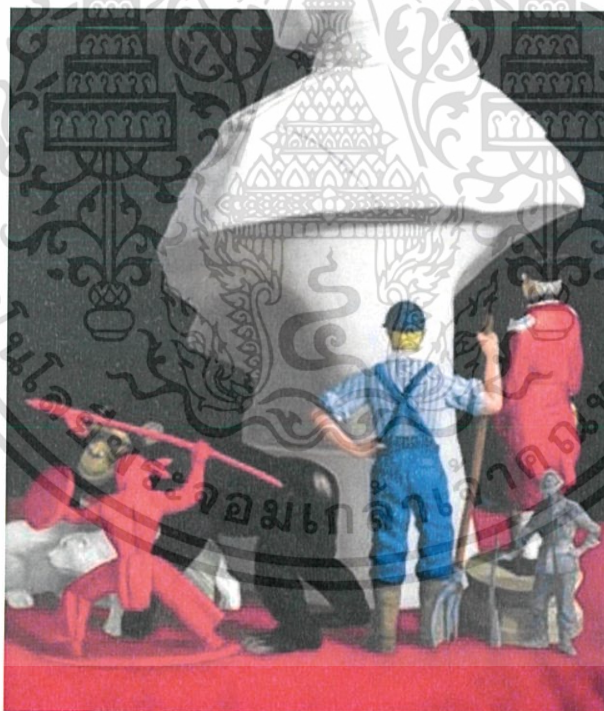
ภาพที่ 7 IKEA Flower With Red Aloe, 2017

ภาพที่ 8 PROPAGANDA PARAKEET

ภาพที่ 9 The Amusement of Dreams, Hope and Perfection, 2011

ภาพที่ 10 The Classless Society, 2011

ภาพที่ 11 King of sparrow, 2011

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

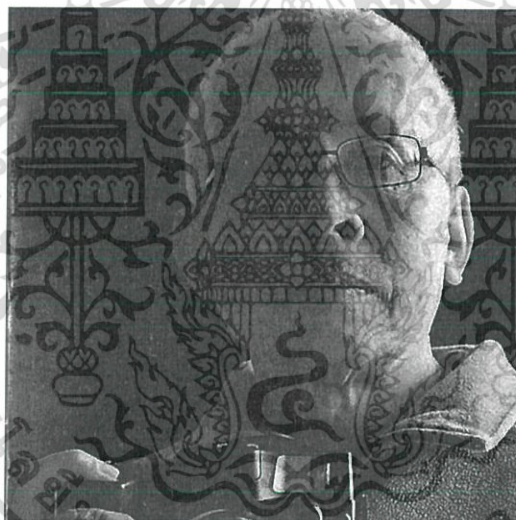
แนวทางการทำงานของ อาจารย์ประมวญ บุรุษพัฒน์ (Pramuan Burusphat)

1953 เกิดในกรุงเทพ, ประเทศไทย

“ความเปลี่ยนแปลงที่ได้เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ถาวรที่สุด ณ ขณะนี้ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็ยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง”

อาจารย์ประมวญ เป็นผู้บุกเบิกภาพถ่ายเชิงแนวคิด (Conceptual Photography) คนแรกของประเทศไทย ซึ่งในช่วงเวลานั้นภาพถ่ายยังไม่มีสถานะความเป็นศิลปะ เมื่อเทียบเท่ากับงานจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ แต่อยู่รองๆ ลงไป ขณะเดียวกันโลกของศิลปะภาพถ่ายไทย ณ เวลานั้น ยังคงวนเวียนอยู่กับแนวทางการถ่ายรูปแบบซาลอน (Salon) เรียกก่ายๆว่า แนวถ่ายภาพสวย วิวทิวทัศน์ ป่าเขา ทะเลและดอกไม้ เป็นภาพถ่ายที่มุ่งเน้นไปที่ภาพมากกว่า แนวคิดและกระบวนการต่างๆของการถ่ายภาพ ดังนั้น อาจารย์ประมวญจึงถือว่าเป็นผู้บุกเบิกที่ทำได้ ซึ่งโดยผลงานชุดต่างๆของอาจารย์ ข้าพเจ้าได้เห็นถึงกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อน ภาพถ่ายแต่ละที่เต็มไปด้วยการตั้งคำถามและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทำงานของภาพถ่าย จากในผลงานภาพถ่ายชุดชื่อว่า Destination: Still Unknown เป็นเสมือนการเดินทางในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ซึ่งการเดินทางของเขาประกอบไปด้วยกระบวนการถ่ายภาพโดยใช้ฟิล์มขาว-ดำ และสี กระบวนการสร้างภาพ และค้นคว้าทดลองแบบอื่น กระบวนการถ่ายภาพแบบควิกพริ้น (Kwik-Print) กระบวนการอัดขยายภาพแบบซิบาโครม (Cibachrome) และกระบวนการถ่ายภาพแบบดิจิทัลอีกด้วย เขามีความสนใจหลากหลายโดยทดลองจากหุ่นนิ่ง ภาพเหมือน ภาพทิวทัศน์ จนไปถึงผลงานที่เป็นนามธรรมและงานที่เป็นรูปธรรม นอกจากการถ่ายภาพ เขายังสร้างงานที่เป็นสามมิติแบบ Assemblages และงานสื่อผสม (Mixed-Media) ผลงานภาพชุดใหม่ที่ชื่อว่า ความทรงจำที่เลือนจาง : การค้นพบสังขรณ์บนแผ่นฟิล์ม หรือในภาษาอังกฤษว่า Eroded Memories Project สิ่งที่ข้าพเจ้าสนใจในผลงานภาพถ่ายชุดนี้ คือเรื่องการทดลองกับภาพถ่าย และการประยุกต์ใช้การสร้างงานจากความบังเอิญและความทรงจำที่เป็นภาพถ่าย จุดเริ่มต้นภาพถ่ายฟิล์มเนกาทีฟขาว-ดำ ที่บันทึกภาพการเดินทางไปที่เยวเคาะปันหยี นอกฝั่งจังหวัดพังงา ทางภาคใต้ของไทย หรือการบำเพ็ญประโยชน์การไฟฟ้านครหลวงในวันที่ 5 ธันวาคม 2520 ภาพหรือฟิล์มดังกล่าวเปรียบเสมือนความจำของพ่อตา ของเขาที่เลือนรางไป ความจดจำอันเลือนรางเหล่านั้นชักนำอาจารย์ประมวญมาสู่การสร้างงานชุดใหม่ ความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์งานจากฟิล์มเนกาทีฟที่เสียแล้วสองแนวทางด้วยกัน แนวแรกคือ การจับภาพความเปลี่ยนแปลงบนพื้นผิวของฟิล์มที่ยังพอเห็นรายละเอียดบางส่วนอยู่บ้างกับเขาจึงตัดสินใจบันทึกภาพแบบเนกาทีฟเหมือนฟิล์มเพราะนั่นเป็นความประทับใจแรก ผลที่ได้คือภาพความทรงจำที่เลือนรางไปตามกาลเวลาของสังคมไทยในกรุงเทพมหานคร ส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2513 แนวที่สองเกิดจากความประทับใจ

ของเขาที่มีต่อความงดงามของภาพแบบนามธรรมที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาโดยบังเอิญจากฟิล์ม ที่เสียหายอย่างมาก ไม่มีอะไรหลงเหลืออยู่ที่จะบ่งบอกถึงเหตุการณ์หรือสิ่งที่ถูกบันทึกไว้ได้ ภาพได้เปลี่ยนไปเพราะฟิล์มแตก ร้าว เปลี่ยนรูป และละลายไป แต่ผลลัพธ์จากความเสียหายที่ไม่มีทางแก้ไขก็คือ ความงามที่มองเห็นได้จากองค์ประกอบของรูปร่าง รูปทรง ลวดลาย และสีสันท่างๆ

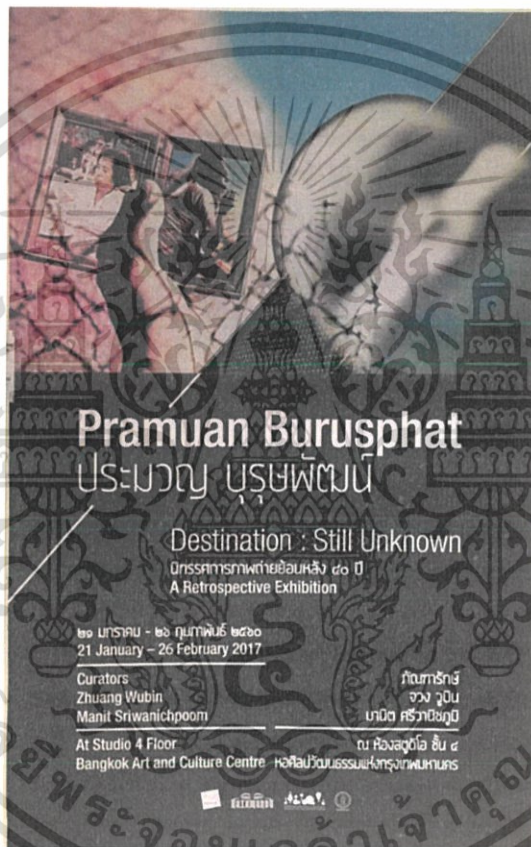

ภาพที่ 12 อาจารย์ประมวญ บุรพัฒน์ ช่างภาพและอาจารย์ ผู้บุกเบิกภาพถ่ายเชิงแนวคิด

ภาพที่ 13 Eroded Memories

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 14 Destination: Still Unknown Exhibition

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

แนวความคิดและขั้นตอนการทำงาน

งานนี้เป็นการทดลองทบทวนและทำความเข้าใจกับครอบครัวของตัวข้าพเจ้า โดยข้าพเจ้าบันทึกภาพครอบครัวผ่านสถานที่ต่างๆ เสมือนการสร้างสถานที่ ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และลักษณะของบุคคลของตัวข้าพเจ้าที่มีต่อคนในครอบครัว ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าความซับซ้อนของครอบครัวนั้น ทำให้เกิดการตั้งคำถามของข้าพเจ้าตั้งแต่วัยเด็ก การปกปิดความทรงจำที่ถูกนำพาให้กักเก็บความทรงจำเหล่านั้นเกิดร่องรอยที่สะสมไว้จากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการตีความจากความสัมพันธ์และกระบวนการเหล่านี้ ว่าความห่างที่ไม่ใช่ระยะหรือมีหน่วยเป็นชีวิตที่ชัดเจน แต่เป็นเพียงความรู้สึกที่แอบแฝงไปด้วยความเหงา ความคิดถึง ความสงสัย ความซับซ้อน ความอบอุ่น รวมไปถึงความรัก ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ทำให้เกิดการทบทวนถึงความสัมพันธ์ที่ต่อคนในครอบครัวของข้าพเจ้า สถานที่ที่คุ้นเคยในอดีต ซึ่งเมื่อก่อนก่อนข้าพเจ้า และครอบครัวเคยไปเที่ยวสมัยวัยเด็ก พอข้าพเจ้าได้กลับเข้าไปตอนปัจจุบัน มันราวกับการเดินทางย้อนเวลาหาความทรงจำในอดีตที่ยังคงหลงเหลือกลิ่นอาย และบรรยากาศ สถาปัตยกรรมที่ถูกคงสภาพไว้ตามเหมือนการแข่งสถานที่ให้คงอยู่ตลอดไป แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงเมื่อเข้ามาอยู่ในความทรงจำคือ เวลา และร่องรอยที่ได้รับหลังจากปล่อยให้เวลาเดินทางก้าวผ่านความทรงจำนั้นไป

ในการเลือกภาพของแต่ละบุคคล ข้าพเจ้าจะเริ่มจากการจัดมุมมองภาพแบบองค์ประกอบศิลป์ โดยยึดหลักการบันทึกภาพผ่านอารมณ์และความรู้สึก เพื่อให้เห็นถึงลักษณะโครงสร้างของครอบครัวจากชุดความคิดของข้าพเจ้า โดยที่อ้างอิงจากมุมมองการบันทึกแบบสารคดีที่นำเสนอให้เห็นถึงตัวตนของบุคคลและสภาวะจิตใจของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าจะเสนองานด้วยการมุ่งเน้นการทดลองโดยใช้วาดภาพทับลงบนภาพถ่ายในโปรแกรมการทดลองลอกฟิล์มภาพถ่ายออกจากกระดาษโพโต้ปรี้น และการประกอบกล่องไฟ (Lightbox) เพื่อแสดงให้เห็นถึงร่องรอยที่ข้าพเจ้าได้สร้างขึ้นมาจากทางความคิด การที่ข้าพเจ้าไม่สามารถควบคุมร่องรอยที่เกิดจากเทคนิคที่ข้าพเจ้าได้สร้างขึ้นมา ซึ่งการที่ปล่อยให้ร่องรอยต่างๆได้ทำงานจากในตัวของมันเอง ทำให้ภาพถ่าย

ในแต่ละภาพมีลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งความเคลื่อนไหวของเทคนิค สีของภาพที่ถูกการกัดกร่อนตามสภาพ การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ เวลา และอากาศ ทำให้ความสัมพันธ์ของภาพถ่ายครอบครัว เทคนิค และการจัดวางภาพของข้าพเจ้าบอกเล่าเรื่องราวไปในทิศทางเดียวกัน

งานจะออกมาในขนาดที่แตกต่างกัน ขนาดมีตั้งแต่ A0-A6 โดยการเลือกกรอบรูปที่แบ่งไปตามเทคนิค ซึ่งกรอบอะคริลิกใสจะอยู่กับเทคนิคการลอกฟิล์มออกจากกระดาษโพโต้ปรี้น กล่องไฟจะอยู่กับภาพถ่ายที่ปรี้นบนฟิล์มแบล็คลิสต์ และเทคนิควาดภาพทับลงบนภาพถ่ายในโปรแกรมจะไม่มีกรอบ โดยการจัดวางภาพจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือพ่อ แม่ และพ่อบุตรธรรม เพื่อแสดงรายละเอียดและความรู้สึกของข้าพเจ้าที่มีต่อบุคคลนั้นๆ อย่างชัดเจน

ขั้นตอนการทำงาน (แบ่งออกเป็น 4 ส่วน)

ส่วนที่ 1 การเลือกสถานที่ที่เหมาะสมกับบุคคล และการถ่ายจริง

ในการเลือกสถานที่ ข้าพเจ้าเลือกจากลักษณะของบุคคลและความสัมพันธ์ของข้าพเจ้ากับบุคคลนั้น โดยการเลือกสถานที่จากอดีตที่ข้าพเจ้าเคยไปกับครอบครัว เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความทรงจำในอดีต แต่เมื่อกลับไปสู่ปัจจุบัน บรรยากาศ และสถานที่ยังคงอยู่ ข้าพเจ้าจึงเลือกบันทึกความรู้สึกที่ปะทะเข้ามาในความรู้สึกแรกที่ประทับใจ ที่ข้าพเจ้าได้รับจากสถานที่ต่างๆ

- พ่อบุตรธรรมอยู่ในอควาเรียม (Aquarium) จากอุปนิสัยของพ่อบุตรธรรมนั้นเป็นคนทีพูดน้อย และเงียบครึม ถึงอยู่ด้วยกันบ่อยครั้งแต่กลับรู้สึกว่ามีการจกไซขนาดใหญ่กั้นอยู่ระหว่างข้าพเจ้า และพ่อบุตรธรรม ข้าพเจ้าจึงเลือกสยามโอเชียนเวิร์ล (Siam Ocean world) ที่สยามพารากอน ที่แทนถึงความรู้สึก และอารมณ์ต่างๆที่มีต่อพ่อบุตรธรรม

- แม่อยู่ในสวนสาธารณะ จากอุปนิสัยของแม่นั้นเป็นคนที่ร่าเริง พูดคุยกับข้าพเจ้าตลอด ซึ่งแม่เป็นเหมือนตัวเชื่อมสำคัญระหว่างพ่อ และพ่อบุตรธรรม เพราะว่าแม่เป็นคนอธิบายทุกอย่างที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ข้าพเจ้าจึงเลือกสวนหลวง ร.9 ที่แทนถึงเวลา ความซับซ้อน และความรู้สึก ที่มีต่อแม่

- พ่อ ข้าพเจ้านั้นไม่สนิทกับพ่อที่สุดในบุคคลทั้ง 3 คน เพราะว่าด้วยภาษา ความห่างไกลที่อยู่คนละประเทศ ทำให้ข้าพเจ้าเลือกที่จะบันทึกภาพผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ โดยให้พี่สาวโทรวิดีโอคอล (Video call) เมื่อพ่อและพี่สาวไปเที่ยว ซึ่งการที่ข้าพเจ้าได้บันทึกภาพจากหน้าจอ ความคมชัดและภาพที่เกิดการส่ง ข้อมูลช้า (Delay) เทคโนโลยีที่เกิดจากระยะทางการส่งข้อมูลเมื่อผ่านกล้อง DSLR ส่วนตัวข้าพเจ้าคิดว่าตัวมีเดียที่ข้าพเจ้าใช้ มันสามารถบอกเล่าและแทนถึงความรู้สึกที่มีต่อพ่อของข้าพเจ้าได้เป็นอย่างดี

โดยทั้ง 3 บุคคล จะใช้หลักงานในการถ่ายภาพแบบ documentary จะไม่กำหนดทรงผม รูปลักษณ์ต่างๆ ของบุคคล และการโพสท์ โดยเป้าหมายหลักคือการบันทึกอารมณ์และความรู้สึกผ่านมุมมองของข้าพเจ้า โดยการปล่อยให้บุคคลนั้นเดินเล่นตามที่ข้าพเจ้าได้กำหนดสถานที่ไว้ เพื่อที่จะดึงความเป็นธรรมชาติของบุคคลนั้นออกมา การทำความคุ้นเคยกับสถานที่ที่เคยไปในอดีต ความทรงจำที่มีร่วมกันกับข้าพเจ้า

ส่วนที่ 2 การทดลองเทคนิครูปแบบในการนำเสนอ

- โดยข้าพเจ้าเริ่มจากนำภาพที่ได้จากการถ่ายจริง มาทดลองกับเทคนิคที่มีความสอดคล้องกับภาพมากที่สุด โดยการทดลองนั้นข้าพเจ้าจะนำเทคนิคมาใช้กับภาพถ่ายแคปเดียว เพื่อให้เห็นถึงความ

เหมาะสมและความสอดคล้องกันของเทคนิคกับตัวภาพถ่ายมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือการทดลองเทคนิคโดยการทำมือ (Analog Technique) และการทดลองเทคนิคโดยการใช้โปรแกรม (Digital Technique)

การทดลองเทคนิคด้วยการทำมือ (Analog Technique)

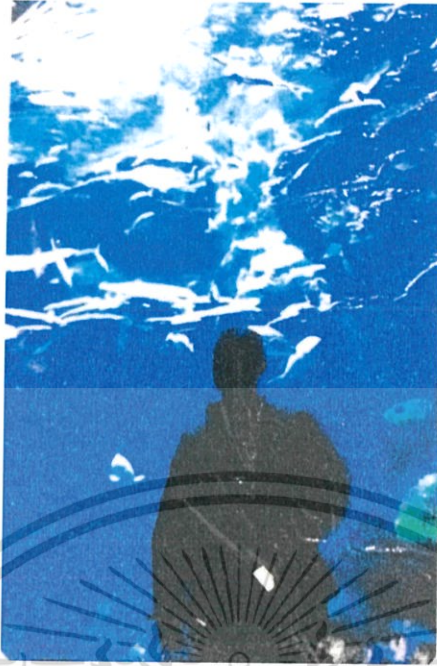
เริ่มจากข้าพเจ้าทำอุปกรณ์และสิ่งหาได้จากครัวเรือน โดยข้าพเจ้าได้แบ่งเทคนิคออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

ภาพที่ 25 Original file

การทดลองเทคนิคครั้งที่ 1 การลอกฟิล์มภาพถ่ายบนกระดาษโฟโต้

ข้าพเจ้านำภาพถ่ายที่ปรีนลงบนกระดาษโฟโต้เคลือบเงา แช่น้ำระยะเวลา 5 นาที เพื่อให้เนื้อกระดาษเปียก จากนั้นค่อยๆ ลอกกระดาษออกจากฟิล์มให้หมดอย่างปราณีตที่สุด ระยะเวลาในการลอกฟิล์ม นั้น ขึ้นอยู่กับขนาดของโฟโต้ที่นำไปปรีน

ภาพที่ 16 การลอกฟิล์มออกจากกระดาษโฟโต้

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลอง

ข้าพเจ้าได้เห็นถึงร่องรอยต่างๆที่เป็นรอยยับโดยไม่เป็นขอบแข็งเหมือนกระดาษที่ยับ โดยไม่เสียรายละเอียด ภาพมีความเคลื่อนไหวจากความเปื่อยยุ่นที่เกิดขึ้นจากการที่ไม่มีตัวยึดให้เป็นโครงสร้าง ทำให้ฟิล์มเกิดขึ้นเป็นเป็นรูปทรง ที่อิสระและสามารถปรับเปลี่ยนรูปทรงตามที่ข้าพเจ้าต้องการได้

ภาพที่ 17 รายละเอียดของเทคนิคที่ทดลอง

ความหมายของเทคนิค

ร่องรอยต่างๆที่เกิดจากความรู้สึกของเราที่ปรับตัวและฝังเข้าไปอยู่ในความทรงจำ เวลาที่กระทำต่อวัตถุทำให้เกิดการเปื่อยและการปรับสภาพไปตามพื้นที่

การทดลองเทคนิคครั้งที่ 2 นำภาพถ่ายไปอบเกลือ

ข้าพเจ้านำภาพถ่ายที่ปริ้นลงบนกระดาษโฟโต้เคลือบเงา โรยเกลือลงบนภาพถ่ายโดยไม่ให้มันเท่ากันทั้งหมด จากนั้นนำน้ำหยดบนลงภาพให้เพื่อให้ละลายบางจุดแล้วค่อยนำไปอบในเตาอบ โดยการอบข้าพเจ้าใช้ไฟอ่อนระยะเวลา 5 นาที ซึ่งระหว่างที่อบจะต้องคอยขยับกระดาษและหยดน้ำตลอดเวลา เพื่อไม่ให้กระดาษโฟโต้ถูกเผาไหม้จนเกิดไป เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดแล้วให้นำภาพที่ทดลองไปตากให้แห้ง

ภาพที่ 18 การอบภาพถ่ายโดยนำเกลือโรยลงบนภาพ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลอง

ข้าพเจ้าสังเกตได้ว่าภาพถ่ายเกิดการเผาไหม้และการระเหยของเกลือที่ขึ้นเป็นผลึกบนภาพ สีที่เปลี่ยนเป็นจุดๆตอนโดนความร้อนจากการนำภาพถ่ายไปอบ ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่ามันควบคุมยากและไม่เข้ากับสิ่งที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับชุดงานของข้าพเจ้า

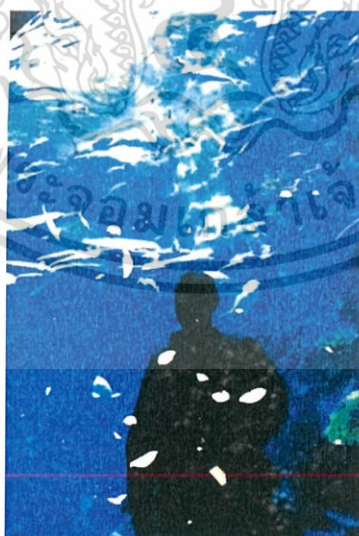
ภาพที่ 19 รายละเอียดของเทคนิค

ความหมายของเทคนิค

ร้อยรองในเชิงการทำลายและการทลายทรงจำที่ถูกเก็บไว้ จนเกิดการบิดเบือนของภาพถ่าย

การทดลองเทคนิคครั้งที่ 2 การนำภาพไปต้มน้ำ

ข้าพเจ้านำภาพถ่ายที่ปรับลงบนกระดาษโฟโต้ แล้วนำไปต้มลงบนน้ำเดือด โดยหม้อขนาดเล็ก และปริมาณน้ำ $\frac{1}{4}$ ของขนาดหม้อ ระยะเวลาที่ต้มในน้ำเดือดประมาณ 10 นาที เมื่อเสร็จแล้วนำภาพถ่ายไปตากให้แห้ง

ภาพที่ 20 การนำภาพไปต้มน้ำ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลอง

ข้าพเจ้าสังเกตเห็นว่าฟิล์มของภาพถ่ายได้เกิดเป็นรอยฟองอากาศที่แตกเป็นจุดๆตามภาพถ่าย และฟองการเล็กๆที่กระจายอยู่ตามภาพถ่าย ในเทคนิคนี้ไม่สามารถควบคุมให้มันเกิดขึ้นบางจุดได้ และรายละเอียดของภาพก็โดนทำลายไปบางส่วน

ความหมายของเทคนิค

การทำลายภาพถ่าย โดยที่เราไม่สามารถควบคุมให้มันเกิดขึ้นได้ การทำลายความทรงจำซึ่งทำให้เกิดร่องรอย

ภาพที่ 21 รายละเอียดของเทคนิค

สรุปผลการทดลองทั้งหมด

การทดลองทั้งหมดเป็นร่องรอยที่เกิดขึ้น ทุกการทดลองส่วนใหญ่จะไปในทางการทำลายภาพถ่าย ข้าพเจ้าจึงเลือกผลการทดลองครั้งที่ 1 การลอกฟิล์มออกจากกระดาษโฟโต้เพราะว่าการทดลองเกิดการทำลายบนภาพถ่ายน้อยที่สุด และยังสามารถเก็บรายละเอียดของภาพได้ดีที่สุด อีกทั้งยังเรื่อง รูปทรง (form) ที่ข้าพเจ้าสามารถปรับเปลี่ยนรูปทรงได้ ข้าพเจ้าจึงนำเทคนิคการลอกฟิล์มบนกระดาษโฟโต้มาใช้ในการงานชุดนี้

การทดลองโดยใช้โปรแกรม (Digital Technique)

ข้าพเจ้าใช้โปรแกรมตกแต่งภาพชื่อว่า Adobe Photoshop CC โดยใช้เครื่องมือพู่กัน (Brush) และปรับสีในโปรแกรมเพื่อให้ได้สีที่ต้องการ โดยข้าพเจ้าได้แบ่งเทคนิคออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

การทดลองเทคนิคครั้งที่ 1 การระบายสีบนภาพถ่าย

ข้าพเจ้าเปิดภาพถ่ายบนโปรแกรมขึ้นมาก่อน จากนั้นสร้าง Layer แล้วใช้เครื่องมือ พู่กันระบายบน Layer โดยการหยอดสีแต่ละสีและใช้การปรับสี ข้าพเจ้าจะเลือกข้ามข้ามกันกับภาพถ่ายเท่านั้น โดยคำนึงหลักทฤษฎีสีเพื่อให้ภาพถ่ายและเทคนิคมีความแตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกัน และยังสามารถทำงาน ไปพร้อมกันได้

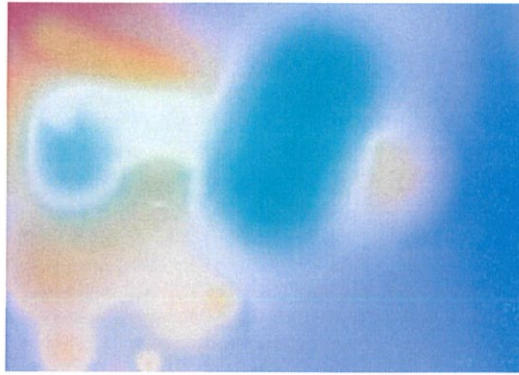
ภาพที่ 22 การระบายสีบนภาพถ่าย

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลอง

ข้าพเจ้าสังเกตได้ว่าการระบายและการปรับสี ทำให้สีต่างๆที่ทับกันเกิดการผสมกันอย่างลงตัวและบางที่ก็เกิดการแยกตัวของสีอย่างชัดเจน โดยที่สีต่างๆยังเป็นกลุ่มก้อนตามที่วางไว้ เพื่อให้รับกวณภาพมากจนมองไม่เห็นวัสดุที่เป็นตัวบอกเล่าเรื่องราว

ความหมายของเทคนิค

ข้าพเจ้าได้จินตนาการกลุ่มสีต่างๆเป็นคล้ายกับปริสิต ที่ลอยอยู่ในอากาศแต่สายตาของมนุษย์นั้นมองไม่เห็น จึงได้แทนถึงความทรงจำที่ถึงเก็บไว้ไว้จนเกิดร่องรอยที่ฝังแน่นไปกับความทรงจำ แต่เพียงแค่นำภาพความทรงจำนั้นกลับมา ทำความเข้าใจแล้วทบทวนมันอย่างถี่ถ้วนจนเกิด ภาพที่ถูกสร้างขึ้นโดยข้าพเจ้า

ภาพที่ 23 รายละเอียดของเทคนิค

การทดลองเทคนิคครั้งที่ 2 การระบายสีบนภาพถ่าย

ข้าพเจ้าเปิดภาพถ่ายขึ้นมาบนโปรแกรม จากนั้นสร้าง Layer เพื่อที่จะระบายสีลงบน layer โดยวิธีการ คือ ใช้เครื่องมือพู่กัน (Brush) เริ่มจากสีที่อยู่กว้างที่สุด ระบายย่ำบนพื้นที่ซ้ำๆ และค่อยๆลดขนาดวงกลมลงเรื่อยๆตามที่ต้องการ โดยสีที่ใช้จะเป็นสีคู่ตรงข้ามกับภาพถ่ายแต่ละชั้น ซึ่งจะคำนึงถึงหลักทฤษฎีสี เพื่อสร้างความเข้ากันของภาพถ่ายและเทคนิคที่ใช้

ภาพที่ 24 การระบายสีซ้ำๆบนภาพถ่าย

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลอง

ข้าพเจ้าสังเกตได้ถึงรอยซ้ำของสีภาพที่ทำให้เกิดการไล่โทนสี (gradient color) อย่างชัดเจน สีแต่ละรวมกันเป็นก้อนสีเดียวกัน

ความหมายของเทคนิค

ข้าพเจ้าจินตนาการถึงก่อนความทรงจำที่ถูกเก็บไว้จนเกิดก่อนเนื้อสีที่ติดจนตกลึกไปยังภาพถ่ายและความทรงจำ ข้าพเจ้าจึงแทนได้ถึงผลึกที่ฝังอยู่บนความทรงจำของข้าพเจ้า

ภาพที่ 25 รายละเอียดของเทคนิค

สรุปผลทั้งหมดจากการทดลอง

การทดลองทั้งหมดเป็นร่องรอยที่เกิดขึ้น ผ่านความทรงจำของข้าพเจ้าที่สร้างมันขึ้นมาเอง โดยเทคนิคที่เล่าถึงปัจจุบันที่ข้าพเจ้าได้กลับไปทบทวนถึงความทรงจำ เพื่อทำความเข้าใจถึงผลึกที่เกิดจากการสะสมและเก็บความทรงจำไว้จากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเทคนิคที่เลือกข้าพเจ้าจะเลือกใช้ทั้ง 2 แบบ เพราะว่าเทคนิคทั้ง 2 แบบนั้น การทำงานกับตัวภาพถ่ายไม่เหมือนกัน และยังสามารถเล่าเรื่องราวที่เข้ากับงานชุดนี้อีกด้วย

ส่วนที่ 3 การเลือกรูปและการเข้ากรอบรูปภาพ

ในการเลือกภาพถ่าย จะใช้เทคนิคต่างๆให้เหมาะสมกับภาพถ่าย โดยมีหลักการในการแบ่งเทคนิคต่างๆ คือ ภาพถ่ายบุคคล ใช้เทคนิคการลอกฟิล์มลงบนภาพถ่าย เข้ากรอบด้วยแผ่นอะคริลิกใสด้าน เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดในภาพถ่ายอย่างชัดเจนที่สุด ภาพวิวและสถานที่ใช้เทคนิคการระบายสีบน ภาพถ่ายในโปรแกรม ไม่ได้เข้ากรอบเพื่อที่จะให้เทคนิคทำงานได้มากที่สุด และสถานที่บางภาพจะถูกเข้ากรอบ Lightbox โดยภาพแต่ละภาพ ข้าพเจ้าเลือกจากภาพที่มีรู้สึกและอารมณ์ที่ออกมาจากในภาพถ่าย เพื่อจะบอกถึงเรื่องราวที่ถูกประกอบด้วยสถานที่และพื้นที่ ต่างๆที่คุ้นชินในอดีต ซึ่งแต่ละภาพข้าพเจ้าจะเลือกขนาดตามความเหมาะสมของภาพและความต้องการของข้าพเจ้า โดยมีขนาดตั้งแต่ ขนาด A0-A6 กระดาษมีด้าม กระดาษโฟโต้ เคลือบเงา และแผ่นฟิล์มแบล็คลิส

ส่วนที่ 4 การจัดวางภาพถ่าย

ในส่วนนี้การเรียงภาพข้าพเจ้าจะเลือกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ พ่อ แม่ และพ่อบุญธรรม โดยในแต่ละส่วนจะถูกเรียงตามจังหวะของภาพถ่ายและเรื่องราวของภาพในส่วนนั้นๆ โดยทั้ง 3 ส่วน ข้าพเจ้าได้เปรียบเทียบว่า แม่เป็นดวงอาทิตย์ พ่อเป็นดวงจันทร์ และพ่อบุญธรรมเป็นโลก ซึ่งเป็นวงจรจักรของที่มีดวงอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง โลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ที่โคจรรอบโลกอีกที ซึ่งดวงจันทร์นั้นโอกาสที่จะโคจรมาเจอดวงอาทิตย์นั้นมีน้อยกว่าโลกในแต่ละครั้ง โดยการจัดไฟข้าพเจ้าเลือกที่จะเลียนแบบลักษณะการให้แหล่งแสงตามดาวเคราะห์แต่ละดวง และทุกอย่างจะถูกเชื่อมต่อกันด้วยสายไฟจากกรอบ lightbox ของแต่ละส่วน

ภาพที่ 26 การจัดวางรูปแบบโดยยึดแสงและแทนถึงพระอาทิตย์ที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ ในเซทภาพของแม่

ภาพที่ 27 การจัดวางรูปแบบโดยยึดแสงและแทนถึงพระจันทร์ที่ห่างไกลจากความสัมพันธ์ เขตภาพของพ่อ

ภาพที่ 28 การจัดวางรูปแบบโดยยึดแสงและแทนถึงโลกที่อยู่ระหว่างกลางความสัมพันธ์ เขตภาพของพ่อบุญธรรม

ภาพที่ 29 กรอบ lightbox ,เซตภาพของแม่

ภาพที่ 30 กรอบอะคริลิกใส ,เซตภาพของแม่

ภาพที่ 31 กรอบ Lightbox ,เซตภาพของแม่

ภาพที่ 32 กรอบอะคริลิก และไม่มีกรอบ ,เซตภาพของพ่อ

ภาพที่ 33 กรอบอะคริลิก และไม่มีกรอบ ,เซตภาพของพ่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 34 กรอบอะคริลิก ,เซตภาพของพ่อ
,เซตภาพของพ่อบุญธรรม

ภาพที่ 35 กรอบอะคริลิก และไม่มีกรอบ

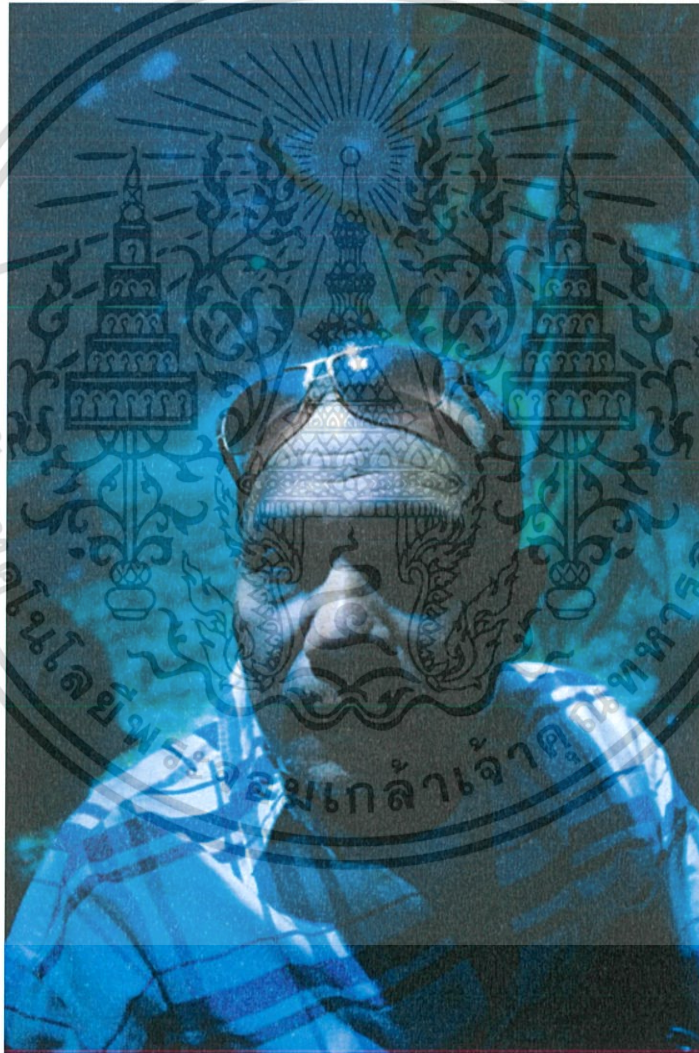

ภาพที่ 36 กรอบอะคริลิก ,เซตภาพของพ่อบุญธรรม

บทที่ 4

ผลงานจริง

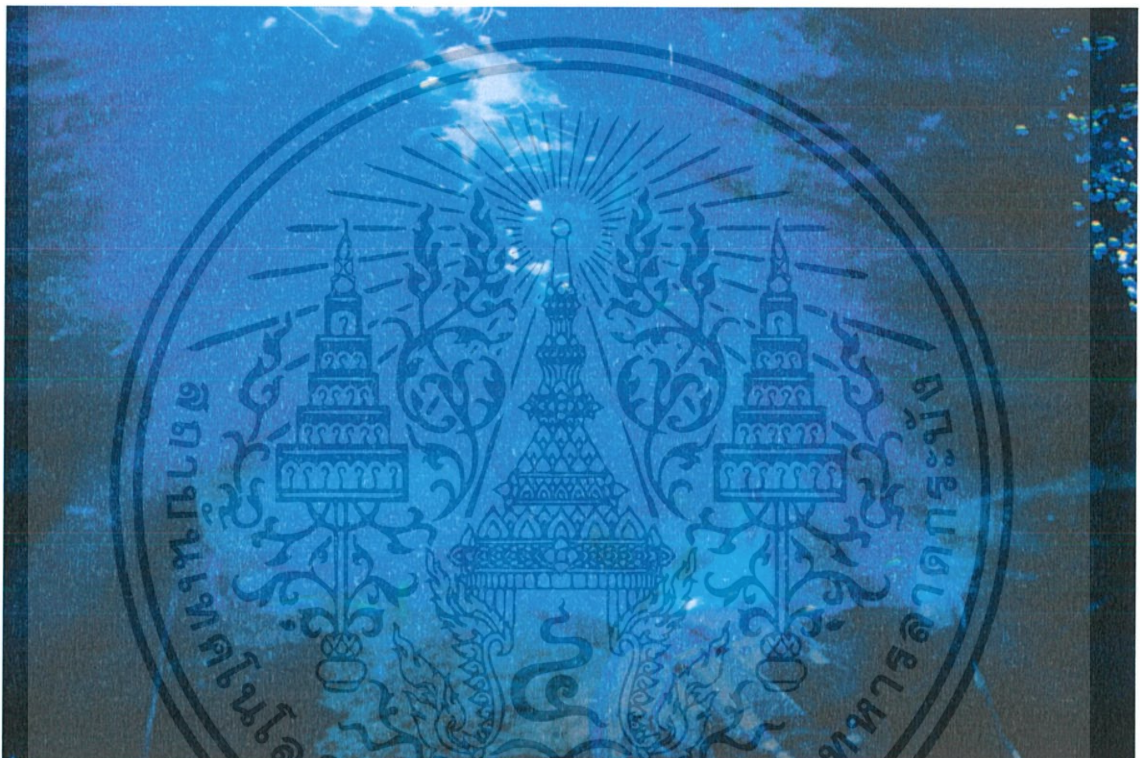
ในขั้นตอนหลังกระบวนการถ่ายภาพ โดยเริ่มทำการทดลองภาพถ่ายหลังกระบวนการปรี้น และตกแต่งในโปรแกรมตามความเหมาะสมแล้ว ข้าพเจ้าได้ทำการจัดวางภาพ (Installation) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ พ่อ แม่ และพ่อบุตรธรรม โดยยึดหลักองค์ประกอบศิลป์ ในผลงานจริงได้ทำการคัดเลือกภาพทั้งหมด 38 ภาพ ดังต่อไปนี้

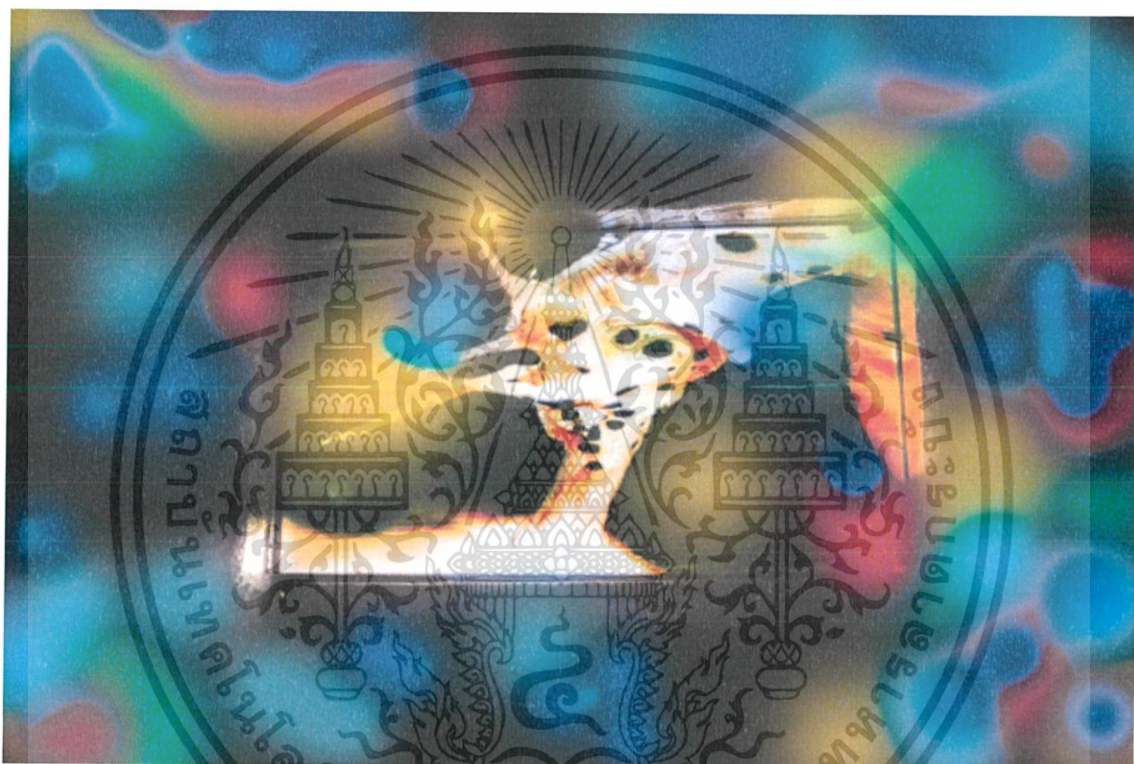
ภาพที่ 37 ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.

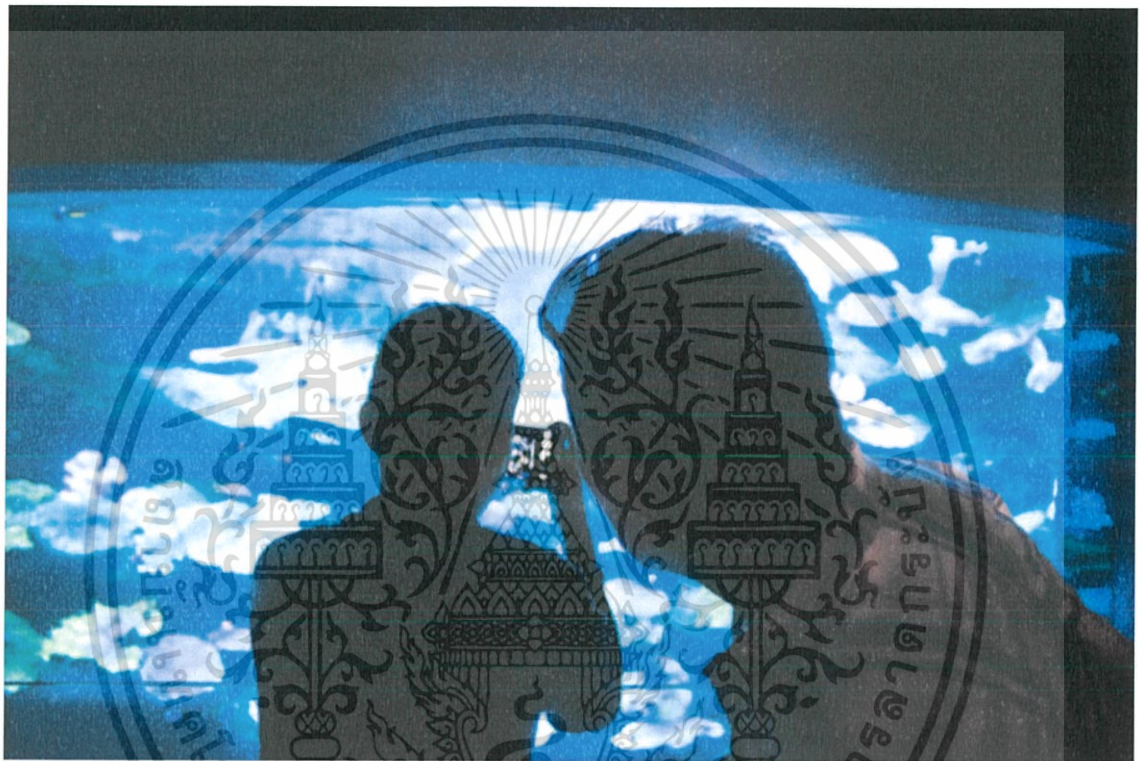
ภาพที่ 38 ปริ้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A4 21*29.7 ซม.

ภาพที่ 39 ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคโคลงฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A3 29.7*42 ซม.

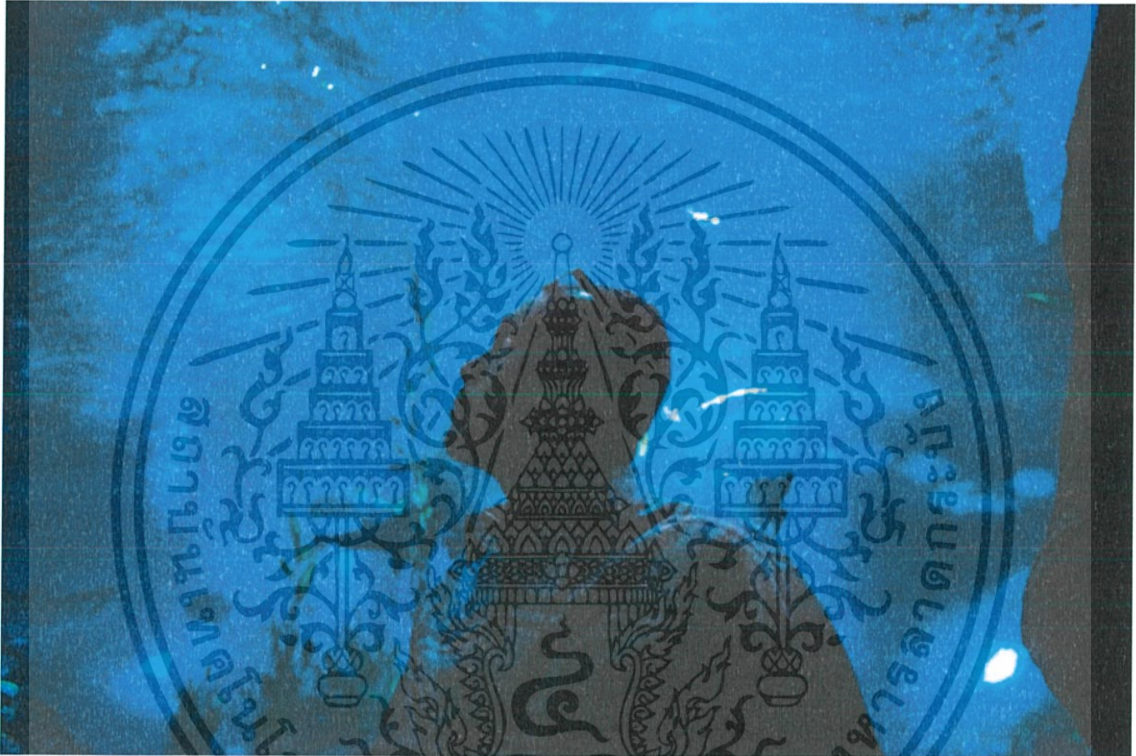
ภาพที่ 40 ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A5 14.8*21 ซม.

ภาพที่ 41 ปรี๊นบนกระตาศไฟโต้ Fuji เทคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A5 14.8*21 ซม.

ภาพที่ 42 ปรี้นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A0 84.1*118.9 ซม.

ภาพที่ 43 ปริ๊นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A4 21*29.7 ซม.

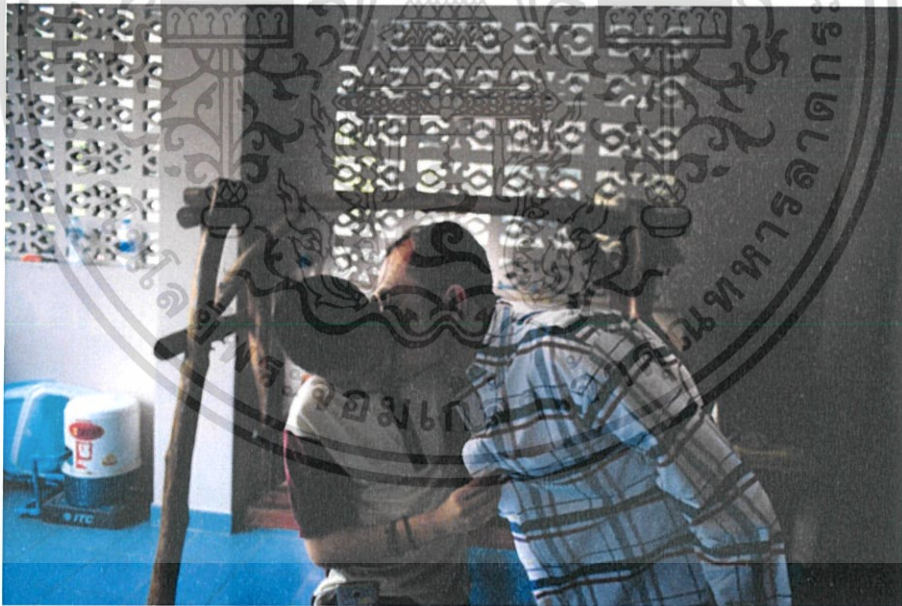

ภาพที่ 44 ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 45

ปรีณบนกระดาดขไฟไต่ Fuji เทคนิกคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A5 14.8*21 ซม.

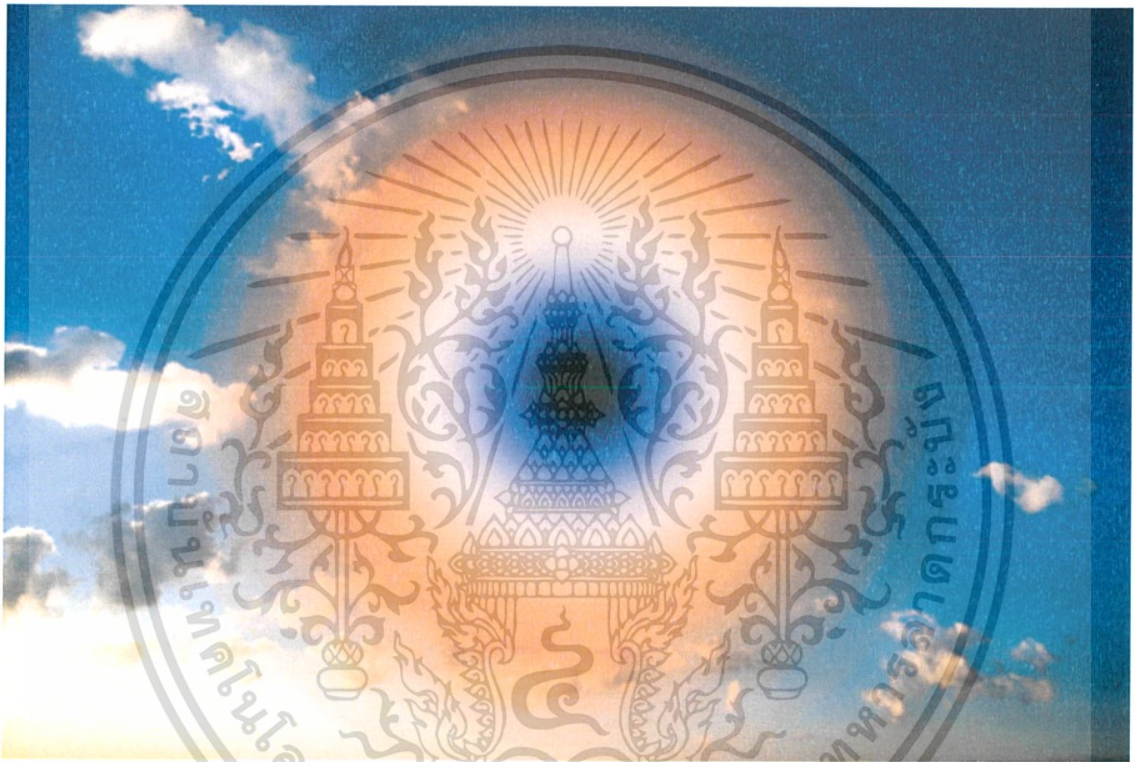
ภาพที่ 46

ปรีณบนกระดาดขไฟไต่ Fuji เทคนิกคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A5 14.8*21 ซม.

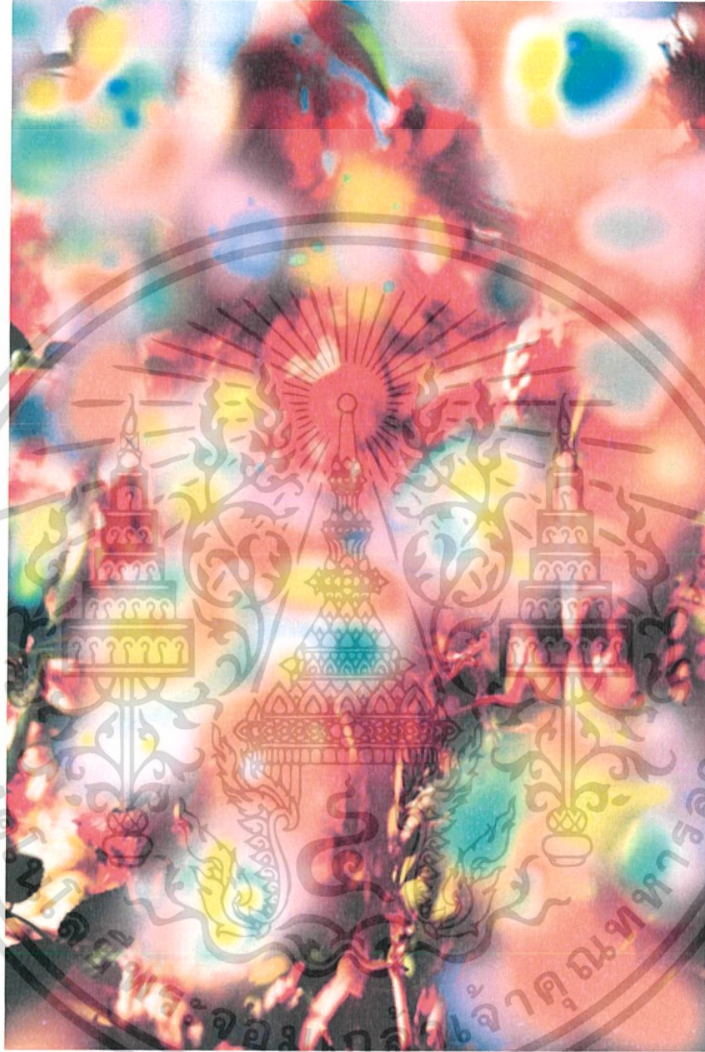
ภาพที่ 47

ปรี้นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A3 29.7*42 ซม.

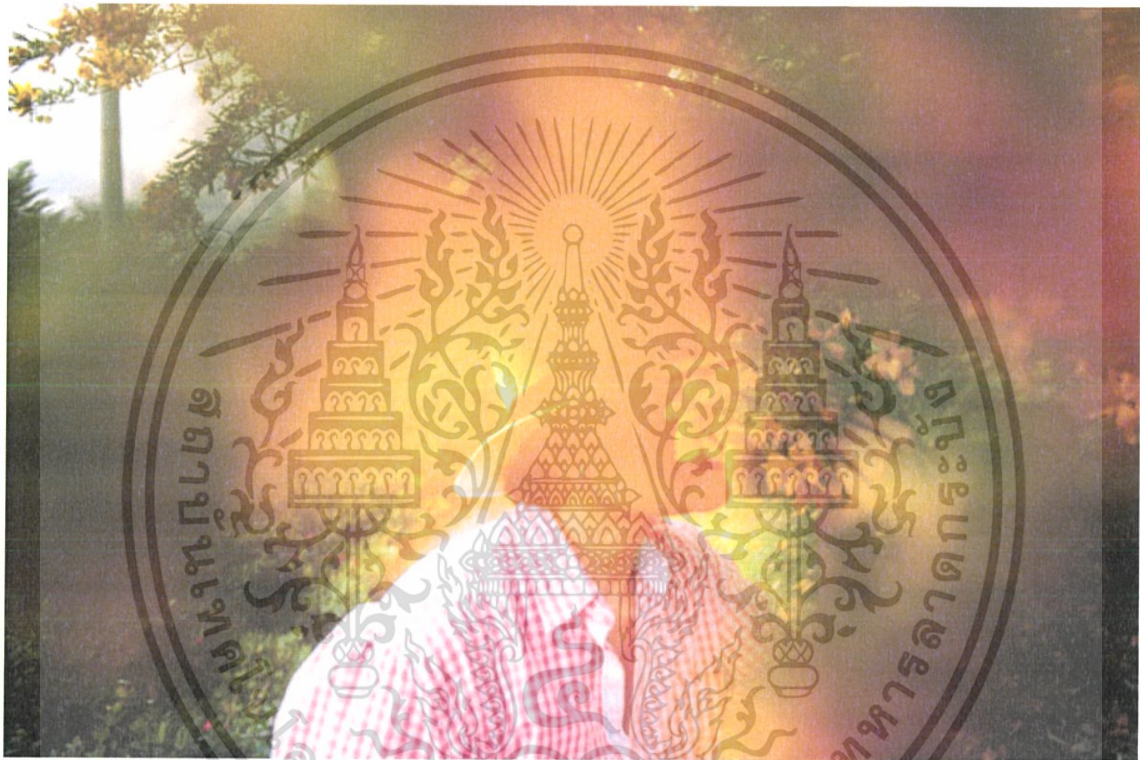
ภาพที่ 48

ปรีณบนกระดาศ Epson hard Matte เทคนิกเพ้นท์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 49

ปรี้นบนกระดาศ Epson hard Matte เทคนิคเพ้นท์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 50

ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 51

ปรีณบนกระดาศไฟใต้ Fuji เทคนิกนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.

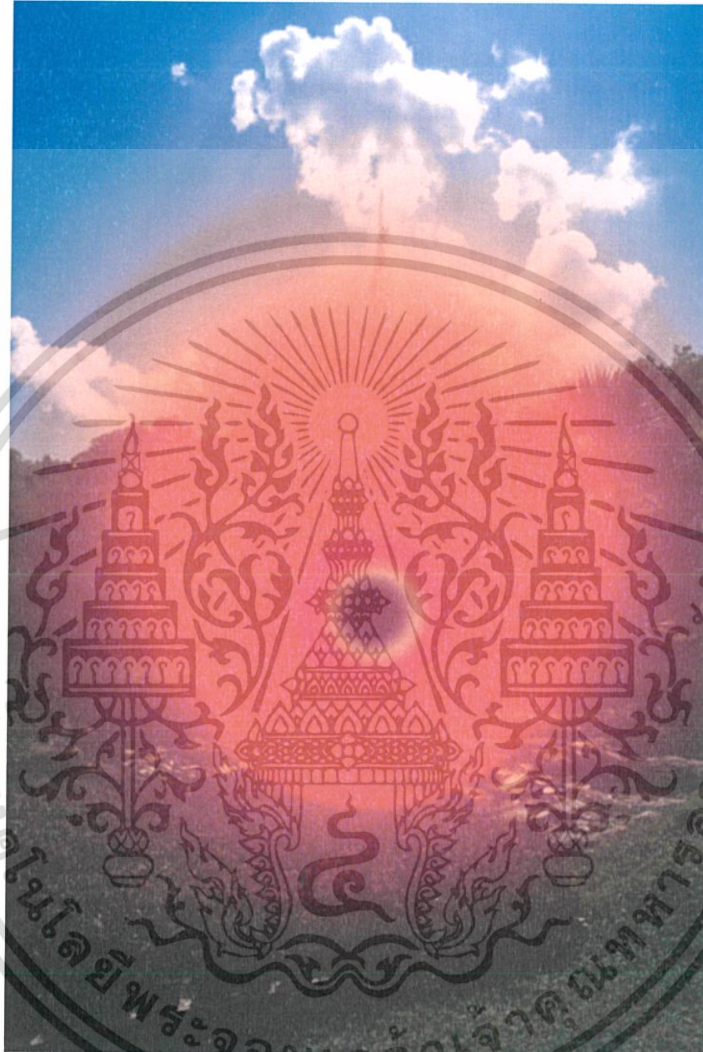
ภาพที่ 52

ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอคฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 53

ปรีณบนกระดาศไฟโต้ Fuji เทคนิกนคโลกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.

ภาพที่ 54

ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A4 21*29.7 ซม.

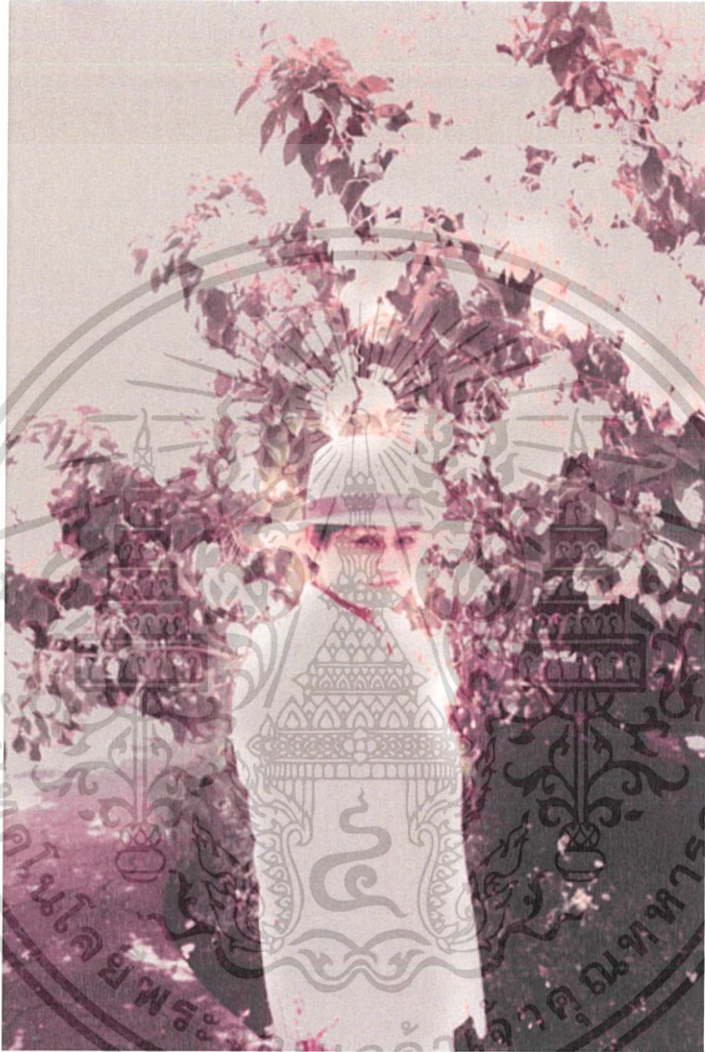
ภาพที่ 55

ปรี้นบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLEDสี ขนาด A1 59.4*84.1 ซม.

ภาพที่ 56

ปรีณบนกระดาศ Epson hard Matte เทคนิคเพ้นท์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 57

ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคคลิกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 58

ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคคลิกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.

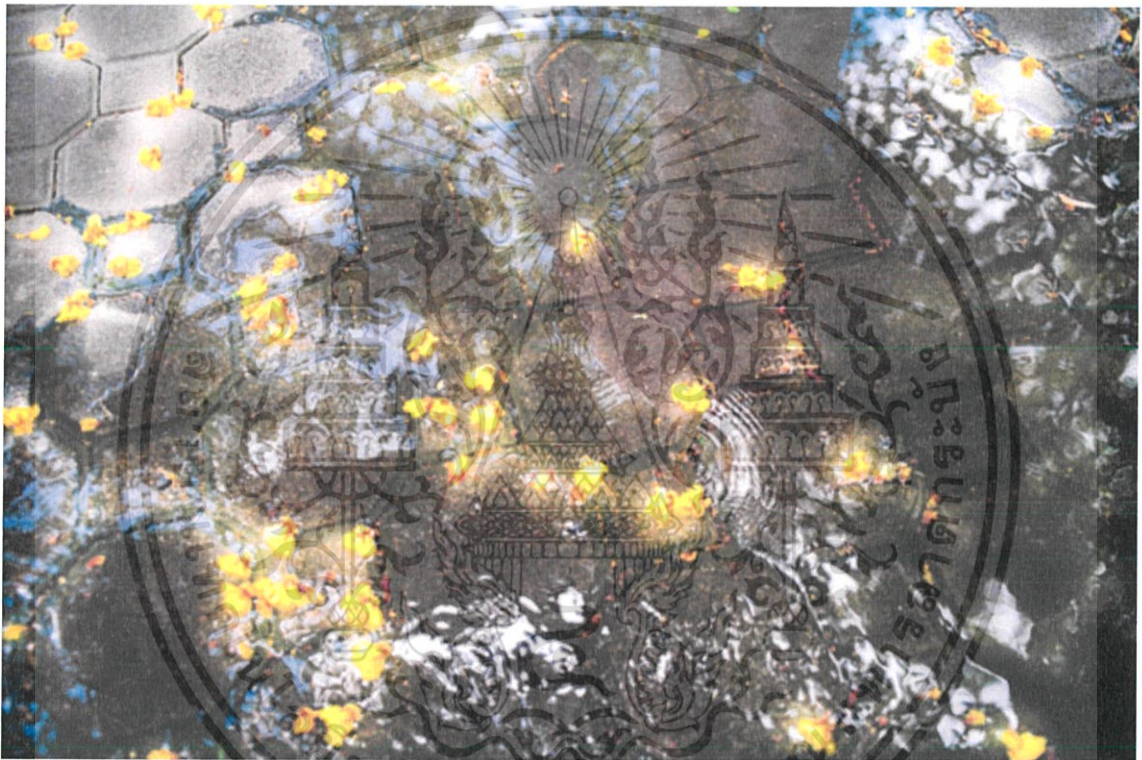
ภาพที่ 60

ปรี้นบนฟิล์มแบสลิคสิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A4 21*29.7 ซม.

ภาพที่ 61

ปรีณบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพื้นที่ภาพบนโปรแกรม ขนาด A6 10.5*14.8 ซม.

ภาพที่ 62

ปรีณบนฟิล์มแบล็คคลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A5 14.8*217 ซม.

ภาพที่ 63

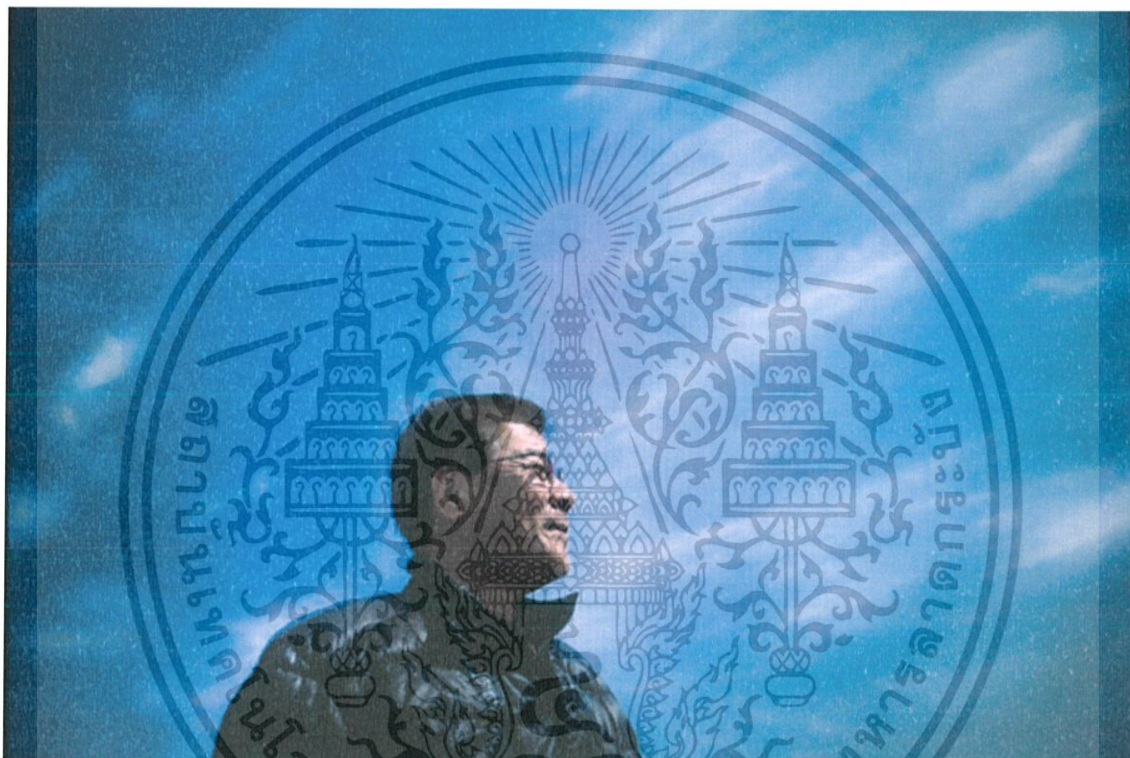
ปรีณบนกระดาศ Epson hard Matte เทคนิคเพ้นท์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 64

ปรีณบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิคนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 65

ปรีณบนกระดาศไฟใต้ Fuji เทคนิกนิกลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A3 29.7*42 ซม.

ภาพที่ 66

ปรีณบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.

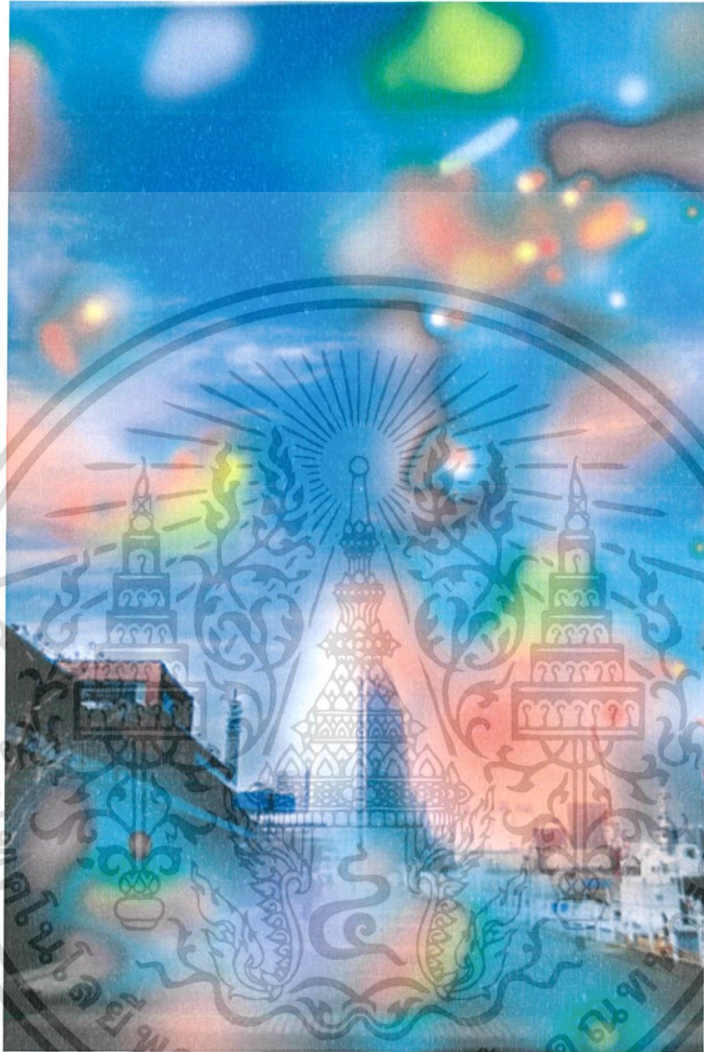
ภาพที่ 67

ปรีณบนกระตาศ Epson hard Matte เทคนิคเพ็นทึภาพบนโปรแกรม ขนาด A3 29.7*42 ซม.

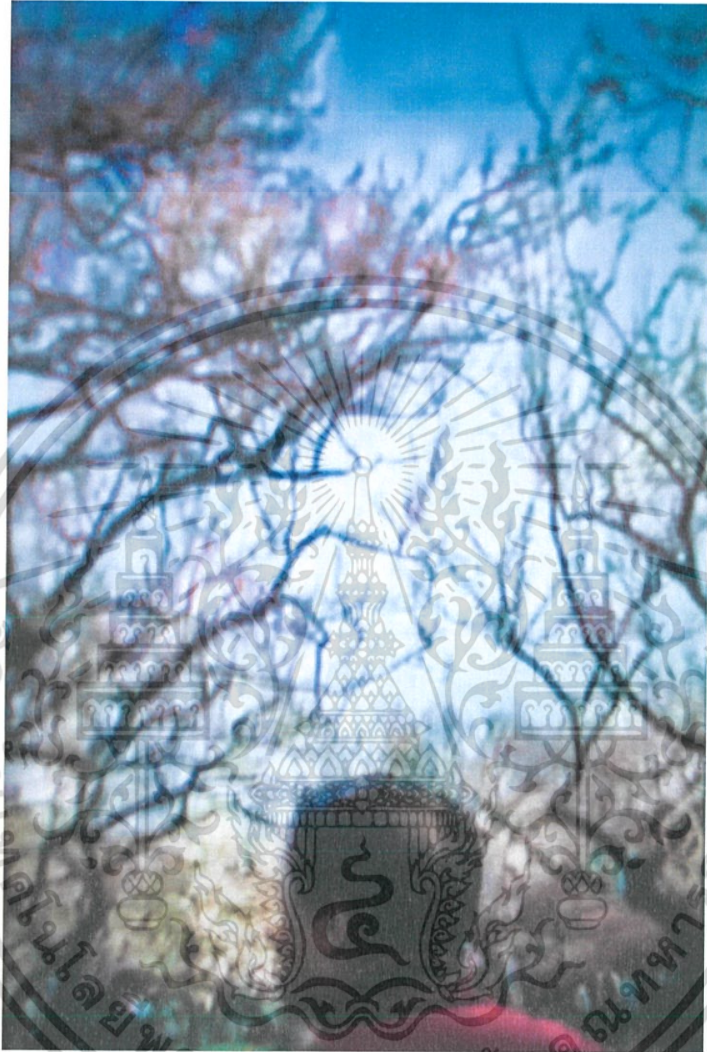
ภาพที่ 68

ปรี้นบนกระดาศไฟใต้ Fuji เทคนิคลอคฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A5 14.8*21 ซม.

ภาพที่ 69

ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพิมพ์ภาพบนโปรแกรม ขนาด A6 10.5*14.8 ซม.

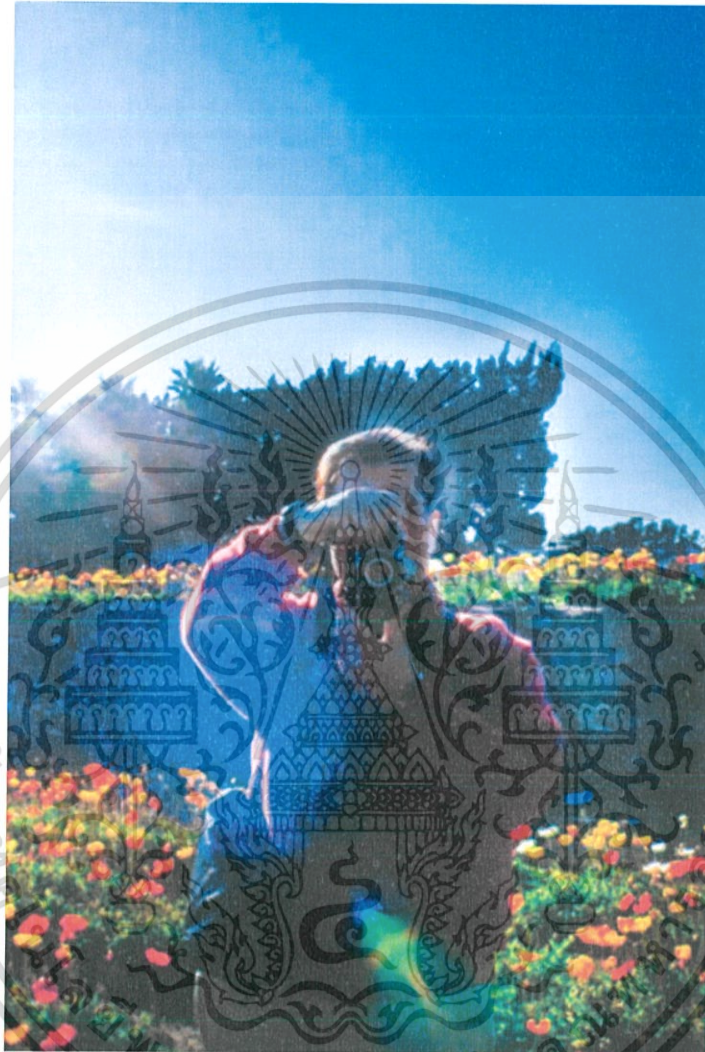
ภาพที่ 70

ปรี้นบนกระดาดขไฟฟ้ไต้ Fuji เทคนิกคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.

ภาพที่ 71

ปรีณบนฟิล์มแบล็คลิส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A0 84.1*118.9 ซม.

ภาพที่ 72

ปรีณบนกระตาดไฟโต้ Fuji เทคนิคนิคลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิค ขนาด A2 42*59.4 ซม.

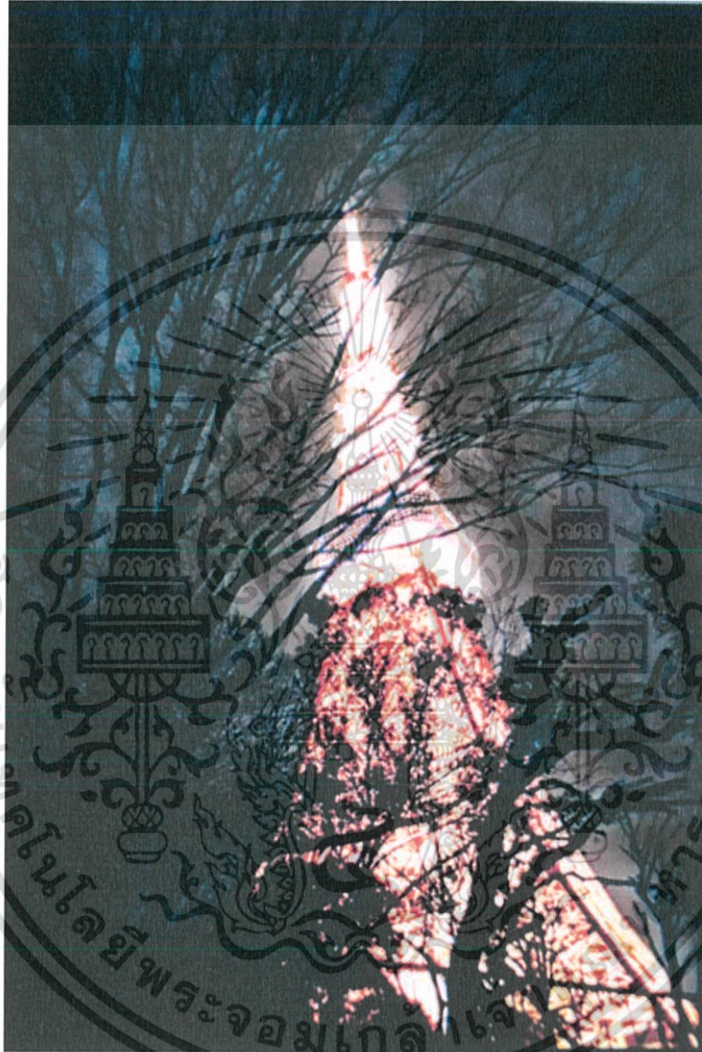
ภาพที่ 73

ปรี้นบนกระดาษ Epson hard Matte เทคนิคพื้นที่ภาพบนโปรแกรม ขนาด A1 59.4*84.1 ซม.

ภาพที่ 74

ปรี้นบนกระดาษโฟโต้ Fuji เทคนิค निकลอกฟิล์ม กรอบอะคริลิก ขนาด A4 21*29.7 ซม.

ภาพที่ 75

ปรี้นบนฟิล์มแบ็คกลีส กรอบไม้ Lightbox ไฟLED ขนาด A3 29.7*42 ซม.

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลจากการทำงาน

ข้าพเจ้าต้องขอบคุณทุกรายวิชา ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 ความรู้ต่างๆที่ได้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่ารายวิชาเรียนบางวิชา ข้าพเจ้าจะไม่สัมผัสกับมันสักเท่าไร เมื่อมองอย่างตั้งใจมีส่วนในชีวิตบ้างไม่มากก็น้อย แต่วิชาที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับข้าพเจ้า คือ วิชาภาพถ่ายเชิงศิลป์ (Fine art photography) ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ แนวความคิด และผลการทดลองต่างๆ สิ่งที่ได้รับจากอาจารย์ และคำสอนต่างๆ สามารถทำให้ข้าพเจ้าตระหนักถึงการถ่ายภาพมากขึ้น การได้พินิจพิจารณามันอย่างถ่องแท้ ทั้งการทำงานของตัวภาพถ่าย และการตั้งข้อสังเกต

ทั้งหมดนี้จากชั้นปีที่ 4 มันทำให้ข้าพเจ้าได้ผลิตผลงานภาพถ่ายเชิงทดลอง อย่างที่ข้าพเจ้าได้หวังไว้ ถึงแม้จะเป็นเรื่องใกล้ตัวของข้าพเจ้าที่สุด แต่กลับเป็นเรื่องยากที่จะนำเสนอ และบรรยายออกมาเป็นภาพถ่ายได้ ทุกอย่างมันคือความตั้งใจของข้าพเจ้า ต่องานศิลปะนิพนธ์นี้ จึงเป็นเหมือนกับการไตร่ตรอง ทั้งชีวิต ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับข้าพเจ้ามานาน ขอขอบคุณครับ

ปัญหาที่เกิดขึ้น

จากการทำงาน ข้าพเจ้าได้เจออุปสรรค ดังนี้

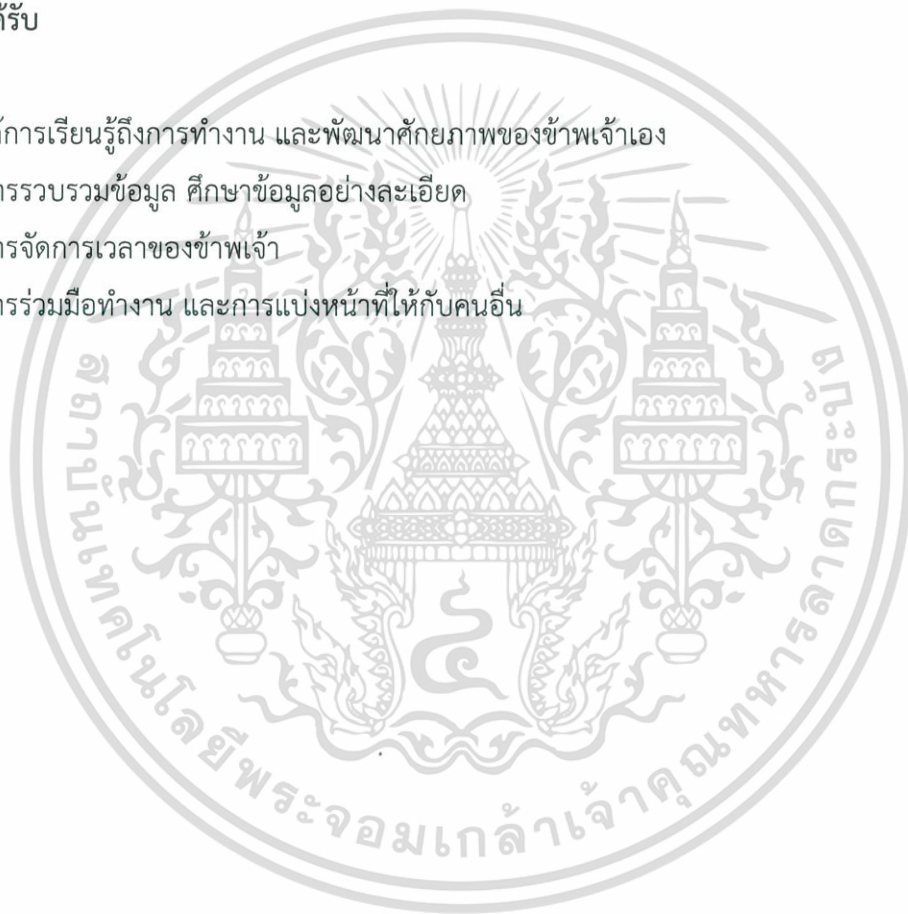
1. พื้นที่ และสถานที่ ไม่เอื้ออำนวยต่อการติดตั้งงาน
2. ปัญหาที่เกิดจากการจับจองพื้นที่ติดตั้งงาน
3. กรอบ Light box ที่นำมา ไม่ตรงกับขนาดของภาพถ่าย
4. คุณภาพของการพิมพ์งาน ฟิล์มแบล็คลิสต์ ไม่ดีเท่าที่ควร
5. เวลา ที่ไปถ่ายภาพ มีน้อย เพราะครอบครัวไม่ค่อยมีเวลา

แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ลดจำนวนภาพ เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ ที่ติดตั้งงาน
2. สร้างกำแพงจากคัทเอ๊าท์ เพื่อรองรับผลงานภาพถ่าย
3. จัดการเวลาให้ได้ทันตามที่คิดไว้ โดยการสเก็ตภาพไว้คร่าวๆ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้การเรียนรู้ถึงการทำงาน และพัฒนาศักยภาพของข้าพเจ้าเอง
2. การรวบรวมข้อมูล ศึกษาข้อมูลอย่างละเอียด
3. การจัดการเวลาของข้าพเจ้า
4. การร่วมมือทำงาน และการแบ่งหน้าที่ให้กับคนอื่น

บรรณานุกรม

ศาสตราจารย์ เสนาะ ตีเยาว์. การวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

สุริยะ ฉายะเจริญ. 2016, ภาพ ความทรงจำ ความหมาย และการจ้องมอง. May 20, 2017, from <http://jumpsuri.blogspot.com>

Natee Utarit. May 23, 2017, from <https://www.artsy.net>

ASTVผู้จัดการออนไลน์. 2556. “เมื่อไม่มีอาชีพ จึงไม่มีมืออาชีพ” นที อุตฤทธิ ศิลปินไทยในระบบแกลเลอรีชั้นนำของเยอรมัน. May 22, 2017, from <http://www.manager.co.th>

Destination: Still Unknown นิทรรศการย้อนหลัง 40 ปี ประมวลุ บุรุษพัฒน์. May 21, 2017, from <http://www.bacc.or.th>

ณัฐพล ศรีเมือง. May 09, 2017, *สัมภาษณ์ ประมวลุ บุรุษพัฒน์ ผู้บุกเบิกภาพถ่ายแนว Conceptual Photography ในไทย*. May 20, 2017, from <http://www.gmlive.com>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ -สกุล ชินยา มัทสนากะ
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 42 ซอยลาดพร้าววังหิน 20 ถนนลาดพร้าววังหิน
 เขตลาดพร้าว แขวงลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
E-mail : shinya5088@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2553 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
 ชั้นมัธยมปลาย
พ.ศ. 2550 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม ชั้นมัธยมต้น
พ.ศ. 2544 โรงเรียนบุญญฤดี ชั้นประถมศึกษา

ผลงาน หรือรางวัล หรือทุนที่ได้รับ

พ.ศ. 2560 เทศกาลภาพถ่ายเชียงใหม่ CMPF 2nd Editon
พ.ศ. 2559 Interview Video : Taigers "one" Group exhibition